

310741 వ తిది న ము వ్ర క టిం వ ర బ డు ను.

Vol. 10.

No. 187

నంబరు 100

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 13-వ తేది మంగళవారము
తది రోడ్ల రీ నా మ సం వత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ పంచమి గి.

నంబిక 1002

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్ర తియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము, లోక ప్రసిద్ధిని పొందినది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమాదినిగల మాయమందుగాను
నకలుమోడులవలన దూరముగలుగును. కంచభాషచీటిని చూచి కొనిన మోసముగలుగుదు. అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

The picture of "SITA MAHADEVI in the pleasure garden of RAVANASURA"
Painted by Mr. Mullar the famous German artist is printed in colours in this Calendar.

1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన

"రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి"

పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

వి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువారు

తప్పక చదివిచూడుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్నవారికి అతిదూరప్రదేశములందున్న వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతర సామానులు, రాళ్లనగలు, బహుమతి పత్రములు విభవిధ గిన్నెలు ఇనాము కప్పులు మొదలగునవి ఎన్ని మోస్తరు లున్నవో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక ప్రకారము 1/8 డబుల్ క్రాసు పైజాలో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది తిర్హాపల్ (అంధ్ర, ప్రవిడ, ఆంగ్లభాషలలో) ఇచ్చి పతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉపయోగము. వారు పుట్ట, పతము, నగ నెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునవారంతుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

10-11-23 వారము నుండి 16-11-23 తేది శుక్రవారము వరకు
వారము, ఆదివారములందు మాటిని పగలు 10-15 గంటలకు
ప్రపంచ మంతటను ఆకృష్టమును కలుపుచున్న

పెరిల్లు ఆఫ్ ది యూకేన్, విల్లియం
డెస్సాండు అను సుప్రసిద్ధనటులకు గలదు.

ఆలాస్కాలో జరిగిన ఒక గొప్పభయంకర సాహసకృత్యము ద్వితీయ
మాత్రమమైంది మార్పుగలది. మొదటివారము 1, 2, 3 గలు 7 భాగములు.
గమలు. గామాట్ గాఫీక్ విశదములు భాషావినియోగము.

కవహారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-5-0
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు, బొంబాయి.

మర్మము శత్రుడిఁ దత్తు. 977
 మహర్షి జ. నైఃపూజ్యమగు నేమిదత్తు
 ను గురువులే నే అర్థసింయటకు బిలుగ
 నిర్దుష్టమగు ధాధాగమగు, మర్మరహిత
 మగు తెలుగున ప్రాయుధివడిది. పెంబనే
 అర్థము పంపుచాటి మార్గము పురుషు
 అయిను. వెల 2.00 రి.పి. చాస్త్రీ0-4.0

అడవి : ప్రాశస్త్య సేఖర్, మనోహర, విజయ.

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు

(స్వ. కీ. య. వి. తే. ఖ. రి.)

కాకినాడ, నవంబరు 11:— నేటి యుదయము 8 గంటలకు కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము కార్యనిర్వాహక వర్గము సమావేశము కావలసియున్నది. కొంతవరకు ప్రారంభమైనది. సభ్యుల డిమాండ్లును కలెక్షన్లును అందజేయుటకు మార్చి మిక్కిలి అవసరమైన ఖర్చులకు వ్యయపరచుటకు ఆ సామ్యమును బాంకింగుండి తీసికొను విషయమును గురించియు, క్షీణించిన జాతీయవిద్యాలయమునకు సామ్య వసూలుచేయు విషయమును గురించియు ముఖ్యముగా ఆలోచించి తీర్మానింపవలసివచ్చినట్లు పట్టికని కార్యనిర్వాహకసభ్యులు చాలమంది యితర సభ్యుల నిమిత్తము గ్రామములలో హాజరు ఉండియు ఆవశ్యకతను గ్రహించియు సభకు హాజరు కానందున కార్యదర్శి మరయొకనాటికి సభను నిలుపుచేసెను. ఇట్టి ముఖ్యవిషయములు వెంటనే పరిష్కరింపకపోవుట సమంజసముగ లేదు.

కావ్యనిధి లచ్చారావుగారి మరణము

ఈనెల 8 వ తేదీన పితాపురములో బ్రహ్మశ్రీ కూచి వరసింహము పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక మహావహిరంగసభ జరుపబడినది. ఆంధ్రభాషాసేవకులను, గుణసంపన్నులను, డిప్రెషన్ కాలమునకు శ్రీ కావ్యనిధి తెలికాని లచ్చారావుగారి యకాలమరణమునకు చింతింపబడిన శ్రీవారి యాత్మకు నిత్యనిర్వాణము లెన్నిత్రుండునర్థమునకు దుఃఖకాంతి కలుగుటకు కొరకు నొక తీర్మానము చేయబడినది. శ్రీ లచ్చారాయణింగారిని గురించియు, వారి మహాసేవను గురించియు వారి మరణమునకు ఆంధ్రలోకమునకు గలిగిన తీరనినష్టము గూర్చియు శ్రీయత పాపగంటి లక్ష్మీవరసింహారావుగారు, గాడెపల్లి మాత్యవారాయణ శర్మగారు, గోపాలరావుగారు మొదలగు వారు తమ దుఃఖమును తెలియచుచు నుపన్యసించిరి.

పెద్ద బహిరంగసభ

నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు కాకినాడలో పురమండలమైదానమున డాక్టరు వేదాంతం వెంకటకృష్ణమ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద పెద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీయత చెలకువాడ వెంకటవరసింహముగారు కారాగారమునుండి విడుదలయైన పిదప యుపాధ్యక్షులకు వచ్చుట యిదే ప్రథమగుటకు వేరే కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి శ్రీ మండపాక రంగయ్యనాయకుగారు వారికి పౌరులతరపున స్వాగత మిచ్చిరి.

శ్రీ వరసింహముగారు మహా రొక్కగంటురకాలము ప్రస్తుతస్థితిగతులగురించి మహావహిరంగసభను గావించిరి. 1906 నుండి రాజకీయపరిస్థితులను నేటియభివృద్ధినిగురించియు వేర్వేరును నిప్పుడు జయభద్రయము వరుసలును, ప్రభుత్వమువారు ఏమి చేసికొన్నను కొద్దులలో వాదించుటయు సాత్వము తుడుర్చుటయు ఈమెదలైనని పోయినవనియు, కాయకన్యకులకు తెలియని ఆత్మబలమునే ప్రాధాన్యముగా చేసికొన్నాననియు, చెప్పిరి. జాతీయతను గాపాడుకొనవలెనని హెచ్చరించుచు జాతీయవిద్యాలయముల పీఠారాధన సదా యెడతెగకుండ గావించవలెనని ప్రోత్సహకరమును వాక్యముల చెప్పిరి. జాతీయవిద్యాలయములందు సరియైనవిద్య చెప్పుచున్నారా లేదా, ఎట్టివిద్య చెప్పుచున్నారా, వీరికిచ్చే సామ్యంతయు గంగసాల, అని యిట్టిభ్రష్టభూటలతో పనిలేదనియు, ఆవిద్యార్థులకు, నిలబడులు మొదలైనవియు క్రమమైనత్రోవకు క్రమముగ వచ్చుననియు, తమ పిల్లలు ప్రభుత్వోద్యోగములు కొరకుండ జేయుచున్నట్లును హడనే యుండి ఇంగ్లీషు వ్యామోహమును పోగొట్టి స్వభావాభిమానమును స్వజాతీయమును వెంపొందించి స్వరాజ్యాధిపతియవలె ననిరి. ఈకాంతియుద్ధములో పెట్టిన సామ్య తిరుగ ముదగాలకై చూడవలెననిరి. దౌర్జన్యపథకులమీద కొట్టినకొట్టు గ్యాలెక్ట్రమునకై పాశ్చాత్యులు ఖర్చుపెట్టి కేటగొలిపిననువ్యయము అపాతిచేసినప్పుడు కాంతిపథకుని స్వాతంత్ర్యమునకై హైంపులు పోర డుచున్నప్పుడు సామ్యము వ్యయతరపవలెను. క్రమపాదవలెను. జయభద్ర పోవలెను. తమదేశములో తమదేశమున కట్టవలెను. జాతీయవిద్యాలయములకు. తమదేశమునంపవలెను. ఇట్టివిన్నయ చేయవలెను. కాని సామ్యవిషయము లాభవస్తములు గలిగింపరాదనియు ఈకాంతియుద్ధమునకై మిత్రసామ్య వైసను వ్యయపరచుచునే యుండవలెననియు చెప్పిరి.

శ్రీ రంగయ్యనాయకుగారు కాకినాడ జాతీయవిద్యాలయముయొక్క అభివృద్ధిని ముచ్చటించుచు ఇందువిషయమై కాకినాడపౌరులు తమ ప్రతిష్ఠను ఎట్లు నిలబడెట్లుకొను ప్రయత్నము చేయుదుకో అన్నివిషయములను ఆలోచించుకొని ముందు 3, 4 రోజులలో జరుగబోవు బహిరంగసభకు అందరు రావలసినదని కోరిరి. సభ 7-30 కు ముగిసెను.

గోదావరిమండల కాంగ్రెసుసంఘము.

నిన్న మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గోదావరిమండల కాంగ్రెసుసంఘసభ ప్రారంభమై 6 గంటలకు ముగిసెను. సంఘాధ్యక్షులైన శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు అగ్రాధ్యక్షులుగా అంగమండిరి. 8 కి గురు సభ్యులు హాజరు.

* * * *

దేశీయమహాజన ప్రతినిధులు.

కాకినాడలో జరుగబోవు 13 కి వ దేశీయమహాజనసభకు యాయుధలమునుండి యెన్నుకొనవలసిన ప్రతినిధులు 2 కి గురు. సభాకాలమునకు కార్యస్థానమునకు చేరిన దరఖాస్తులు 30. అందు రెండు దరఖాస్తులు రుసుము చెల్లించబడనందున నిరాకరింపబడినవి. 14 దరఖాస్తులు అట్టోబరు 31 వ లోపల చేరినవి. దరిమిలాను చేరినవియు సకాలమునకు రానివియు 5. తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘములకు సకాలమునకు చేరి జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యస్థానమునకు పిదప చేరినవి 3. దరఖాస్తు లేకుండ రు 3 లు రుసుమునచ్చిన దొకటి. వీరిని మంజూరుచేయుటకు 2 గంటలకాలమునకు వైగావటి నది. తీర్మానమైనదరఖాస్తులు. ఈ29 దరఖాస్తులును తుదకు తీర్మానముతర్వాత తీర్మానము పెట్టబడి మంజూరు చేయబడినవి. ఇప్పటినుండి మండల కార్యదర్శికి చేరే దరఖాస్తులు ఆంధ్ర రాష్ట్ర బాహ్యమోక్షసంఘము వారిని రాష్ట్రములో అవసరముగా నుండేస్తాననుటకు ఎన్నుకొనవలసిన దని సిఫార్సు చేయుటకు తీర్మానించిరి.

జిల్లా ఖిద్దురు బోర్డు

జిల్లా ఖిద్దురు బోర్డు కొంతకాలము క్రిందకు 5 గురు సభ్యులతో నేర్పరుపబడినది. 5 గురును కలిపిన సమావేశము ఒక్కటియు జరుగలేదు. 5 గురును ఒక్కసారి సమావేశము కాలేక పోవుట జూచి మండలకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ఒకతేదీని నిర్ణయించి ఆసాడు 5 గురును కూడనియెడల ఆబోర్డును ఎత్తివేసి కొత్తబోర్డు నిర్ణయించుమని తీర్మానించుట అధ్యక్షుని వాక్యములవలన తెలిసినది. 5 గురును ఒక్క పర్యాయము సమావేశము కాలేకపోయినందువల్ల (రూ 5,000) ల సామ్యమునకు కామ్యము బోర్డువారికి దరఖాస్తు పెట్టబడినది. కనుక కొత్త బోర్డును ఎన్నుకొనవలసియున్నదన్న విషయము సభవారికి తెలియబడవలెను. 'స్వంత జవాబుదారీయై' ఆనుమాటలు ఆ దరఖాస్తుపైన నుండుటచేత యీ జవాబుదారీ వహించగలవా లెవరో ముందు నిర్ణయింపవలెను. ఆని పిలువేదు. కనుక బోర్డు అక్కరలేదనియు, ఏదైన తేదావచ్చి జవాబుదారీ పడకపోయిన కాంగ్రెసునకు ఆద్రోహ అనియు శ్రీ భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు చెప్పి యీ క్రిందితీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి.

“రాష్ట్రీయ ఖిద్దురు బోర్డువారు గో. జి. కాం. సం. తరఫున 5 గురు తమ స్వంత జవాబుదారీని రూ 5,000 లను సదరు రా. ఖి. బోర్డువారినుండి పుచ్చుకొని జయప్రథముగ ఖిద్దురు ప్రచారమును చేయించుటకు మన జిల్లాలో ప్రయత్నించుచున్నార గనక, సదరు మరతులలో స్వంత జవాబుదారీ అనగా స్వయముగ తెలియజెప్పవలసినను, వీరిని భనమును గురించి యీ 5 గురు సరిగ వ్యవహరించకపోయినయెడల ఏమిగియు నకటించి రాబట్టుకొందుకో తెలియజెప్పవలసినను, కొద్దివ్యాపారాని వేరమార్చునగాని వ్యక్తజవద్దనుండి వసూలుచేయుట అసాధ్యమని నమ్ముచు ఈసంఘమువారు పై మరతుల ప్రకారము రా. ఖి. బోర్డునుండి బదులు పుచ్చుకొనుటకు ప్రస్తుతము సిద్ధము గా లేదని తీర్మానించుచున్నారు.”

ఈ తీర్మానమునకు 6 గురు అనుమతము, 11 గురు వ్యతిరేకము అగుటచేత తీర్మానము వీగిపోయెను.

ఖిద్దురుబోర్డును ఎన్నుకొనవలెనన్న తీర్మానము అంగీకరింపబడినది. ఖిద్దురుబోర్డుసభ్యుల నెన్నుకొనుసంబంధములో ఆయాసభ్యుల అప్పు అస్తులవివరములు ఎన్నుకొనబడుటకు పూర్వము చెప్పవలెనని శ్రీ సత్యనారాయణగారు ఉపపాదించిన తీర్మానము బలపరపబడక పోవుటచేత పోయినది.

కొన్ని ఉపపాదనములు చక్కఅయిపడిన తుదకు ఈ క్రిందిసభ్యులు జిల్లాఖిద్దురుబోర్డుగా నేర్పడిరి.

1. డాక్టరు బ్రహ్మశ్రీమ్యుల నుబ్రహ్మత్యముగారు
2. భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు

3. నాగం చినభీమరాజుగారు
4. కళా వెంకటాచార్యుగారు
5. ముప్పన ప్రభులింగంగారు

ఇందు రెండవవారు, తాను ఏమిసామ్యులేనివాడ ననియు, ఏదైన వ్యవహారము లేదావచ్చినప్పుడు తక్కినసభ్యులు తాము లగుదురు కాని తనవద్ద ఒక్క కాని వసూలుచేయలేదనియు నిష్పమైనయెడల తనకు బోర్డులోనుండుటకు అభ్యంతరము లేదనియు చెప్పిరి. ఆయన భార్యవారే రు 6000 ల కిన్నట్లుగా చూడకొందు మనిరి.

జిల్లాసంఘమునకు విరాళము

నేడు మొదలు మార్చి నెలఖరువరకు యాగోదానశిల్పా కాంగ్రెసుసంఘము ఖర్చులనిమిత్తము వెయ్యిరూపాయల యీ క్రిందివిధముగా తాలూకాకాంగ్రెసు సంఘములు ఇయ్యతెను.

రాజను హేంద్రవరము	రు	400
అమలాపురము	రు	200
రాజోలు	రు	100
కొత్తకేట	రు	100
రామచంద్రపురము	రు	200

మొత్తం రు 1000

తీర్మానము ఆమోదించబడినది.

ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘమువారికి పంపవలసిన తిలక స్వరాజ్యనిధి తాలూకా సామ్యము తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘములు వెంటనే పంపవలెనని మరయొక తీర్మానము చేయబడినది.

కాంగ్రెసుప్రచారము

రాజను హేంద్రవరములోను రాజోలులోను ఈ మధ్య మండలములోని ప్రచారకులు సమావేశమై తీర్మానించిన ప్రకారము జిల్లాలో కాంగ్రెసుప్రచారము జయప్రథముగ జరుగుటకును అది జరుపుటకు ప్రచారకులపోషణ జరుగుటకును ఈ క్రింది సంఘమును ఈ సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. 1. చిక్కిన వెంకటరత్నంగారు. 2. డాక్టరు బ్రహ్మశ్రీమ్యుల నుబ్రహ్మత్యంగారు. 3. వాడేపు రామమూర్తిగారు (రాజోలు) 4. బులుసు సాంబమూర్తిగారు. 5. దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు (అమలాపురం.)

మద్రాసు శాసననిర్మాణసభ - పంచమ ప్రాతినిధ్యము

ఇదివరకు, మద్రాసు శాసన నిర్మాణసభలో, పంచమల తరఫున వారెవరైనాడు క్రయ ప్రతినిధులు నామినేషను చేసి యున్నారు. క్రయ ప్రతినిధులు, ప్రత్యేకముగా క్రయ ప్రతినిధులుగా, జి. బి. దనయాగారనే క్రయ ప్రతినిధి, పంచమల తరఫున నామినేషను చేసియుండెడి. పంచమలకును, క్రయ ప్రతినిధులకు, యేలాటి సంబంధములు లేవు. వీరిభావములు వేరు. వాభావములు మరలము వేరు, ఆచారములు వేరు. జుట్టువేరు కట్టువేరు. హిందువుల పక్షమున, మహమ్మదీయుల ప్రాతినిధ్యము యెట్టివ్యామోహో హిందువులకు పంచమల తరఫున, క్రయ ప్రతినిధులకు, ఇట్టి సరసము గానుండును. ఈవర్తమాను దొంతనకును అట్టి పౌరపాటును చేయవలెను గాక, ఈ నవముగమున మా అదిహా ప్రయోగి చేర్చిన్ని క గాం చి న విద్యావ. తుజ, భీమ: తుజ, రా: కి నవేత్తల అన్నియు తెలిసిన నద్దజన్యభావము లహం ఎంకోగలన కృపాజిల్లాలో యెక్కువ పలుకుబడిగలిగి, స్థానిక సభ్యులలో సభ్యులుగా నుండి అందరిచేరిన గౌరవించబడుచున్న శ్రీరాయకెట్టి దేవేంద్రుగారు ను, అదింంతులకై ఆంధ్రమైదాన తాగముచేసిన మహావ్యక్తుమైన నేవేయమున్న గోదావరిరాష్ట్రపులకు తమకు వెంట్రామయ్యగాను యింకను ఎంకో చేర్చుక గావిన మహానాయకులరు. కాబట్టి వీరందరియొక్కరెను గవర్న మెంటు వాగుగాయోచించి పంచమల ప్రాతినిధ్యమును శ్రీయ ప్రతినిధులకై రక ఆదిమాంధ్రులతో తగినవ్యామోహము చేయుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

మొరుగుమల్ల చంద్రయ్య,
రాయుడు గంగయ్య.

ఏలూరు, 11-11-23

సత్య వత్సు పాఖ్యానము

ప్రతి 1-3 ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము. ఇయ్యది సప్తపు మాహాత్మ్య కథను అధారముగాగొని వ్రాయబడిన క్రొత్త కావ్యము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7, రెంటుకెట్టిబిడి, మదరాసు

మోహనదాసు ఖద్దరు పరిశ్రమాలయము-ఏలూరు

ప్రథమవార్షిక కనివేదికము

శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు చెరసాల కేసుల గావించిన పనిత్రాణములనుగా భారతదేశ వాస్తవికము క్రికి ఖద్దరు వస్త్రాభివృద్ధియే మూలముగా నెంచి యీ నిలయమును మహాత్మునికడనున్న నేలకొల్పియుంటిమి. ఇది స్థాపించబడి 18-8-1922 సం॥ తేది తో ను వత్సరము గడచినది. ఖద్దరు ఉత్పత్తికి, వ్యాప్తికి సర్వవిధముల గృహింపబడి యీ సంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఇతర ఖద్దరుసంఘములను, ఖద్దరు నిర్మాతలకును దూది మొదలగునవి స్వయం చేసియు, వారిసంబంధితలకు తోడ్పడియు తగుసహాయ మొనర్చుటకూడ ఈ సంఘాద్దేశములలో నొకటి. నివేదికసంవత్సరములో రు 4460-0-0 లకు దూది కొని చాలభాగము ఇతర సంఘములకు స్వయం చేసియుంటిమి. సుమారు రు 120-0-0 లు నిలువగల ఖద్దరుపదార్థవ్యాపారము జరిగినది.

పాలకవర్గము

ఖద్దరు ఉద్యమమును, రాజకీయసమస్యగా గాక, ఆర్థిక సాంప్రదామికాభివృద్ధిలకు మూలసాధన మని నమ్ముచున్న సమస్త రాజకీయపక్షములవారలు ఈ నిలయమునకు దగు సహాయ ప్రోత్సాహములు నొసగుట కనువగనట్లుగా స్థానిక మండల తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘముల యాజమాన్యముతో నిమిత్తము లేకుండ ప్రత్యేక పాలకవర్గముతో దీని నొక ప్రత్యేకధర్మసంఘముగా నెలకొల్పియుంటిమి. ఆన 1860 సం॥ము నెం. 21 రు అట్ట క్రింద దీని నొకధర్మసంఘగా రిజిస్టరు చేయవలసినదని తొరగా, ఈ నిలయము ఆ చట్టము క్రిందకు రాదని క్లిష్టప్రక్రియలగు జవాబిచ్చిరి. ప్రస్తుతము ఈ సంఘమునకున్న సభ్యులు (1) శ్రీమతి మాగంటి అన్నపూర్ణా దేవిగారు (2) శ్రీమతి పద్మజానామయ్యగారు (3) మ. రా. రా. చాట్ల చిననీలాధిరాజుగారు (4) శ్రీ కుమారరాజు తోటగిరి వెంకటకృష్ణారావు బహదరుగారు (5) మ. రా. రా. చింతల పాటి బాపిరాజుగారు (6) చెరుకువాడ వెంకట రాఘవరాజుగారు (7) కొల్లా వెంకటరామయ్యగారు (8) కంతు వారా యణరాజుగారు. శ్రీమతే గంగరాజు జయించారుగారు బ్యాంకరుగా నుండుటకు దయతో సంగీకరించిరి.

విరాళములు

ఖద్దరుయద్యమము సర్వజనామోదకర మగుటచే బాత్రింక వాడులు, మితవాడులు, అసహాయవాడులు, అనుభేదము లేక యెల్లరును తోడ్పడుచున్నారు. రి. 15-8-22 సం॥ తేదీనకు వసూళ్లు:—ఒక యభిమాని రు 1116-0-0 లు, మరియొక యభిమాని రు 1000-0-0 లు, దా. చిననీలాధిరాజుగారు రు 500-0-0 లు, కీర్తిశేఖరకు పి. వి. నాయుడుగారు రు 200-0-0, గాంధీ హరికథ టికెట్ల అమ్మకము (ఏలూరు) రు 278-0-0; గాంధీ హరికథ టికెట్ల అమ్మకము (పాలకొల్లు) రు 194-0-0; గాన సభకు టికెట్ల అమ్మకం (భీమవరం) రు 18-0-0; కొండరు యవకులు రు 124-4-0; క. రామస్వామిగారు రు 116-0-0; కూ. లచ్చిరాజుగారు 116-0-0; గా. గోపాలకృష్ణమరాజుగారు రు 116-0-0; నె. వెంకట్రాజుగారు వగయిరాలు రు 116-0-0; జా. ముప్పన్నగారు రు 116-0-0; పే. రామరాజుగారు 10-0-0; డి. ఎన్. మల్లాలుగారు రు 100-0-0; కా. నారాయణరావుగారు రు 100-0-0; నామన నాయకుగారు రు 84-0-0; ఎస్. గోవిందరావుగారు రు 50-0-0; పాలూరు గ్రామము వారు రు 50-0-0; క. వెంకట్రాజుగారు రు 4-0-0; ము. కాపిగారు రు 25-0-0; పి. సుందరరాజుగారు రు 25-0-0; చిల్లర వసూళ్లు రు 255-8-0; మొత్తము రు 4961-7-0.

ది. 18-8-1922 నుండి ది. 15-8-1923 సం॥ వరకు

(ప్రథమసంవత్సర) లెక్కలు.

జమూ ఖర్చులు.

జమలు.

1. విరాళము	4961-7-0
2. ప. గో. జిల్లా సంఘమువారినిధి	2500-0-0
3. వడ్డీ	119-15-8
4. ఇతరులకుద్దమిడి బడులు	1794-11-6
5. అడ్వాన్సులు	1516-18-9
6. దూదిఅమ్మకము	8628-2-8

మొత్తం. 14521-1-9

ఖర్చులు.

7. దూదికొనుగోలు	4461-4-6
8. ఏలూరు ఖద్దరుకొట్టుకు పెట్టుబడి	872-10-9
9. పాలకొల్లు ఖద్దరుకొట్టుకు పెట్టుబడి	874-0-0
10. హరికథలకు గానసభలకు ఖర్చులు	90-4-0
11. అచ్చు ఖర్చులు	38-2-0
12. ప్రయాణపుఖర్చులు	44-8-0
13. సాదరు	0-1-6
14. అడ్వాన్సులు	127-15-9
15. బ్యాంకరులకు నిలువ	5600-0-0
16. చికా నిలువ	18-8-9

మొత్తం. 14521-1-9

ఆదాయవ్యయములు

ఆదాయము

1. విరాళములు	4961-7-0
2. ప. గో. జిల్లా సంఘమువారినిధి	2500-0-0
3. వడ్డీ	119-15-8
4. దూదికాతాకు లాభము	42-18-9
5. ఏలూరు ఖద్దరుకొట్టుకు లాభము	188-0-6
6. బడులు	1794-11-6
7. అడ్వాన్సులు	1516-18-0

మొత్తం 11068-13-9

వ్యయము

8. పాలకొల్లుకొట్టుకు వ్యయము	100-0-9
9. హరికథలకు, గానసభలకు ఖర్చులు	90-4-0
10. అచ్చు ఖర్చులు	38-2-0
11. ప్రయాణపుఖర్చులు	44-8-0
12. సాదరు	0-1-6

267-15-6

నిలువ. 10800-14-8

11068-13-9

నిలువ

1. ఏలూరు బట్టలకొట్టులో సరకునిలువ	8905-10-9
2. దూదినిలువ మ. 65-4½ పి.	875-0-0
3. పాలకొల్లు ఖద్దరుకొట్టులో	274-0-0
4. పనివాళ్లకు అడ్వాన్సులు	127-15-9
5. బ్యాంకరు మోతేగంగరాజుగారివద్ద నిలువ	5600-0-0
6. ది. 15-8-22 తేదీ చికా నిలువ	18-2-9

10800-14-8

దండు నారాయణరాజు

కార్యదర్శి.

కన్యకావలెను

ఈ క్రిత వ్యక్తి పరిశీలనకి. నెలకు మూడువందల కను మానముగ యొక 81 సంవత్సరపు వైద్యకీ వ్యవస్థాపి, పాశ్చిమజాతమునకు, గౌరవమున వైద్యకీ సంకారముతో చేసిన విద్యావైపు నిపుణులగు, యె.కె. కార్యకర్తలకు,

అడ్రెసు:—సత్యము

c/o ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎడిటరు, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు

మొస్కొలిం కాదు! ఆశ్చర్యము! యుడీని కాదు!

లోకప్రసిద్ధమైన మహతి ఆచార్యులు. ధర్మవ్యాసుమైన 7 ప్రశ్నలుకానీ కమలావేదీ లోకావేదీనవేదీ కమలావేదీయే సత్యము భావధర్మము ప్రావీణ్యమును. మిత్రులయిన మిత్రపాపివేదీనము. దూతాదు 1 మణియార్చుకుంటున్నాను. (వి.వి. గా. ప. 2.4-0) మి. లాసముగ నుండుమిద్రావాదు కను:—రామకృష్ణాచార్యులు, తేజస్వీ, తిరుత్తల.

బొంబాయి గవర్నరు

పూనాయందు వీరుకోల.

పూనా నం 12:—బొంబాయిగవర్నరు రకు సర్ బారి. లాయకును, వారిసత్యము పూనానుండి బొంబాయి కిసానుం క్రమము బయలుదేరిరి. ఆ సమయమున వారికి ముఖ్యమును ను నీకుకోలొనగబడెను. గవర్నరుగారు అంగరక్షకులతోడన, 2 వ లాబ్బరు కటాలముతోడను మోటారుతోడనుముఖ్యమునై త్వేవ నునకువెరిరి. రైలుప్రేమను మనోహరముగ నలంకరింపబడెను. గవర్నరుగారి కార్యనిర్వాహకవర్గమును, మంత్రులును పెద్దనీలము మిలిటరీ ఉద్యోగులును అసభికారులును ప్రేమనందరు, నీకుకోల నొసగుటకు నూడిరి. నుల్కొమనిసిపాలిటికేషన్ అధ్యక్షుడగు కలనము కాంబట్టాగారును జిల్లాబోర్డుకలపు, బోర్డు అధ్యక్షుడగు డి. బి. గోష్ వోలుగారును నీకుకోలవక్రముల నన్నింటి గవర్నరు వారికి ప్రజ్ఞుత్తరముగిరి. తరువాత ప్రతివారికి ప్రేమవ్యంతు వొసగిరి గవర్నరు బోర్డు కలనమును దుర్భక్తి నెవనము రైలుబండిలో ప్రయాణమై వెళ్లిరి.

దక్కనునభ - డాక్టరు సత్రు

అభినందన తీర్మానము

పూనా నం 12:—దక్కనునభా సంఘమువారు, కామతా గారి అధ్యక్షతక్రింద నిన్న సమావేశమై సామాజ్యసమ వేదమును విశేషములందలి భారతీయులకొరకు ప్రభాగా రొస ర్పిన నేతకు తమ సం తో వ యు ను నెలుపుచు క కాన్య పరిష్కారమును పున ర్విమర్శ యొ న ర్చుట కంగీకరింపుట తీర్మానమిలవకును, 1-21 నా తీర్మానమును ఒక అడుగు ముందునకు తేల్చినందులకు ముఖ్యకాభింధ నముల వెలుపుచు తీర్మాన మొనర్చబడెను. మొదటినుండియు భారతప్రభుత్వమునా రొసర్చుచున్న వేదమును పీఠప్రభుసహాయ మునకును ఆమోదమును వెలుపుచు చురియుక తీర్మాన మొనర్చ బడెను.

గుడ్డివారికి సహాయము

కంసును, నంబరు 12:—బర్మానుండలి ఆ భులకు సహాయ మొనర్చుటకుగాను రాజప్రతినిధి గారు, బర్మా గవర్నరునకు ఒక వెయ్యి వరసలను విప్పగించిరి. ఈ భు ను అర్థకు పీఠార్థును స్మారకనిధికుండి యొనగబడెను. బర్మా వారినిధి చాల విరాళముల నొసగియుండిరి. గుడ్డివారి పాత కాల కర్మాగారముల దగ్గర అధికారికులకు గృహముల నిర్మిం చుట కి మొత్త ముపయోగింపబడును.

ప్రాకు ఎక్స్ప్రెస్ విచారణసంఘము

బొంబాయి, నంబరు 12:—ప్రాకు ఎక్స్ప్రెస్ విచారణ సంఘమువారు మొదట గతకారమున సమావేశమై విచారణా కార్యక్రమము తీసుకొనవలసిన సాక్ష్యము మొదలుగునవి నిర్ణయించ బడెను. విచారణసంఘమువారు సాక్షులయొక్కగాని మరేకారణముతో గాని వేదగ ప్రకటించిన వేదపు విచారణ బహిరంగము గనే జరుగును.

పోలీసుకాఫి పునర్నిర్మాణసంఘము

కంసును, నం 12:—కేరముల విచారణసంఘమువారు నూచనల ననుసరించి బర్మాప్రభుత్వమువారు పోలీసు పునర్నిర్మాణసంఘము నేర్పరిరి. ఇదివరకు బర్మాప్రభుత్వమువారి ప్రధాన కార్యదర్శిగ పనిచేసిన ఎఫ్. లావిగన్ గారు అధ్యక్షుడుగ నియ మింపబడెను. ఈ సంఘమునందు రాష్ట్రీయోద్యోగ కాభింధియు, భారతప్రభుత్వోద్యోగకాభింధి నుండియు, వారిజాతవ పక్షమునుండియు సభ్యులు నియమింపబడిరి. సాధ్యమగునంత తక్కువ ఖర్చున, అధికమగు పరిపాలనా సౌక్యముననుగుల విభ యుగ పోలీసుకాఫిని నిర్మించుటకు నూచనల నొసగుట కిసంఘము గౌరవదెను.

భారతకానసభ

ఢిల్లీ, నం 12:—సంయుక్తవరగణాల యంత్రాపియను నియోజకవర్గమువారు ఢిల్లీకుండు 81 తేదీలోగా భారతకానస సభకొక ప్రతినిధి నెమ్మకొనవలెనని గెలుపుతో ప్రకటించబడెను.

అమెరికను ప్రేమానిక సర్కుస్ ఏర్పాటులలో విజృంభ మొనరి గేలగుంట్లనై, ఒకయోత్రము చనిపోయెను.

మదరాసు.

ఒడవూరు నాయరు మాననష్టపుదావా

పైనిక శాసన స్వరణ

సర్ ఉమరు హయతుఖానుగారి సాక్ష్యము

నాయరువాదిపూరిగారిపరీక్ష

ప్ర:—నైజాంలకు చేర్చుటలో నిష్పాద మేమియును లేదని మీరు పట్టుదలతో చెప్పుట నేమి కారణము?

ఉ:—నాకు తెలిసినంతవరకు నిష్పాదము జరగలేదుగాన నట్లు చెప్పితిని.

ప్ర:—మీరు చెప్పినట్లు విషయములలో తప్పు తక్కిన వానిలో నిర్బంధము లేదనియో?

ఉ:—నాకు తెలిసినంతవరకు నిర్బంధము లేదు.

ప్ర:—ఒక్క సామ్రాజ్యజ్ఞా సంకతి మాత్రమేగా మాకు తెలియను?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆ జ్ఞాపకం తి యైన మీకు పూర్తిగా తెలియదా?

ఉ:—నాకు తెలిసినంతవరకే నేను చెప్పాలను.

ప్ర:—అట్లుండేయూ గూడ నిష్పాదము లేదనియే మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—సామ్రాజ్యజ్ఞాలో కొంతభాగములో నిర్బంధము లేదని నేను చెప్పిన మీరు కాదా? బాలకు.

ఉ:—కాదు.

ప్ర:—మీ ప్రాంతానాయకుల దొరతనమువారు ప్ర:టింగిని 'మహాసేన' అను పుస్తకమును మీరు చూచితిరా?

ఉ:—నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:—అరంగ్ మైస ప్రకాశము ప్రతిపదము నుండియు లెక్కలతో సహా యధామతం కంటాబుననుకూర్చి ఒక చరిత్రను (వాయొంటు సమర్థులైన సివిలియన్ ఉద్యోగులను నియమించి యును అది 22-9-18 తేదీన జరిగి రిక్రూటింగ్ బోర్డున వివేకముగా 4 వ పేజీ కండ్లజ్ఞానానుసారము. మీరట్లు నూచించివారా?

ఉ:—అవును. కాని నానూచన ప్రకారమే ఆ పుస్తకము కన్నవేయించిరి నేను చెప్పబాలను.

ప్ర:—పంజాబు దొరతనమువారిచే ప్రకటించబడిన పుస్తకమునందలి లెక్కలను వివరములనుమీరు యెప్పి కొందురా?

ఉ:—లేకపోతాను నేమైన పొరబాటుండవచ్చును. కాని దొరతనమువారు ప్ర:టింగి గావున అది నిశ్చయ నేనాకవచ్చును.

ప్ర:—1911 నానా లెక్కలనుబట్టి మండలములోని జనసంఖ్య 6, 66, 86 వ రిగా వున్నట్లు 3, 14, 198 యీ లెక్కలు సరియైన వుండురా?

ఉ:—నే నేమియును చెప్పాలను.

ప్ర:—సామ్రాజ్య పండలమునందలి నేనలో జేసినవారు 1-1-1915 నకు 2834 మంది. 1-1-1916 నకు 3320. 1-1-1917 నకు 4229 మంది. పరిచారములగూడ ఈ సంఖ్యలో జేసినవారు అని యీ పుస్తకము 13 వ పేజీలో నున్నది మొదటి 3 పేజీలను సైనికోద్యోగులే నైనులను చేర్చుచుండి రనుసంగతి మీరెఱుగుదురా?

ఉ:—నే నెఱుగును. నేనప్పు డీచేకములో లేను. 1916 ఆఖరునో 1917 మొదటనో జేసిచేకమునకు వచ్చితిని. నన్నె స్పష్టము రిక్రూటింగ్ బోర్డుగా నియమించినదియు ఆ గ్రంథము లోనే నుండును.

ప్ర:—మీరు వచ్చిన పిమ్మట సైనికసమావేశమునకు సిగ్గు ఉద్యోగిలే పూనుకొందురను సంగతి మీరెఱుగుదురా?

ఉ:—ఎఱుగుదును.

ప్ర:—అంతకు పూర్వము సైనికోద్యోగులే నైనులను చేర్చుచుండిరి.

ఉ:—అవును. మొత్తముమీరు సంతే.

సైనికులను చేర్చుకద్దతి

ప్ర:—మీరు వచ్చినట్లై నైనులను చేర్చుకద్దతి ఎట్లు న్నది?

ఉ:—కొంతమంది ఒక స్థలమునకు చేర్చి పిమ్మట నాకు కలుక పంపుచుండిరి. వారిని అచట నెట్లు చేర్చి నాకు తెలియదు.

ప్ర:—మీరు రిక్రూటింగ్ ఆఫీసరుగాను, రిక్రూటింగ్ బోర్డు సభ్యుడుగాను, ఉండియు నైనులను చేర్చుకద్దతి యెఱుగు నందురా?

ఉ:—గొప్పములలోని ప్రజలు వారి రిక్రూటింగ్ ఆఫీసరు నొక్కట తీసికొని వచ్చెదరు.

ప్ర:—సివిలు ఉద్యోగులను చేసెదరా?

ఉ:—నైనులను తీసికొని రావలె నని తహసీల్దారు గ్రామస్థులతో చెప్పును.

ప్ర:—ఒక గ్రామమునండి యింకొకరుండి తీసికొని రావలె నని నిర్ణయించి చెప్పునా? లేక కొందరిని తీసికొని రమ్మని చెప్పునా?

ఉ:—తహసీల్దారు నిర్ణయించునని నేను చెప్ప బాలను.

ప్ర:—ఒక్కొక్క గ్రామమునకు కొంతమంది నిర్దాని చేసి ఆ సంఖ్యను తీసికొని రావలెనని సివిలు ఉద్యోగులు గ్రామ స్థులను నిష్పాదించి రమ్మ రంగతి మీకు తెలిసి యుండలేదా? అది నిజము కాదా?

ఉ:—ధిల్లీ సభ జరిగినప్పుడు పంజాబుకు సైనికసంఖ్య నిర్ణయించబడెను. దానినిబట్టి జిల్లాలసంఖ్యయును గ్రామముల సంఖ్యయును గూడ నిర్ణయించబడెను.

ప్ర:—ధిల్లీ సభ 1918 లో జరిగినది.

ఉ:—నేను చెప్పలేను.

ప్ర:—రావూరు సభ ఎప్పుడు జరిగినది?

ఉ:—జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:—ధిల్లీ సభ జరగకముందు గ్రామములసంఖ్యను నిర్దారణ చేసలేదని మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—నాకు సరిగా జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:—సంఖ్య నిర్ణయించుటకు పిమ్మట సివిలు ఉద్యోగులు ఏరితిగా పనిచేసి?

ఉ:—నేను చెప్పలేను. చేరుటకు సమర్థులైనవారిని మాత్రమే నేను చేర్చుకొంటిని. నా గ్రామములో హెచ్చుమంది చేరుటచేత నా గ్రామమునకు సంఖ్య నిర్ణయించబడలేదు.

ప్ర:—1917 సం॥ ప్రారంభమునందు సైనిక సమావేశ కద్దతి మార్చబడెను. సివిలు ఉద్యోగుల సహాయముతో కని జరిగింది. రావలెండోను సామ్రాజ్యజ్ఞాలోను నైనులను చేర్చుటలో చాలాభాగము పనిచేసిన కలుదీపములు ఆఫీసరు 'షేక్ నవాజ్ ఖాన్' గారిని అనిపెట్టు రిక్రూటింగ్ ఆఫీసరుగా యేర్పరిచిరి. మండలమునందు అన్ని భాగముల నుండియు అన్ని తరగతులవారిని చేర్చుటకు గట్టి యెర్పాటు చేయబడెను. అని నై గ్రంథము 12-వ పేజీ 17-వ పేజీలో నున్నది. ఈ క్రొత్త కద్దతి యేది?

ఉ:—నాదగ్గరకు తీసికొని వచ్చినవారిని నేను చేర్చి తిని. నా కొంతకంటె యేమియు తెలియదు. జనులను చేర్చుటకు సివిలు ఉద్యోగులు యే కద్దతి కలంబించిరి? నాకు తెలియదు. ఈ విషయమున సివిలు ఉద్యోగులు సైనికోద్యోగులకు సహాయము చేసిరి నే నెఱుగుదును.

ప్ర:—సివిలు ఉద్యోగులే ప్రత్యేకముగా యీ పని చేసె లేదా?

ఉ:—లేదు. సైనికోద్యోగులు ఎప్పుడును పనిచేయు చుండిరి. సివిలు ఉద్యోగులు వారికి సహాయము చేసిరి.

ప్ర:—తరీఖ్ వాధికార మెక్కరిది?

ఉ:—రెండు కాఖుల వారిదిని.

ప్ర:—సంఖ్యను నిర్ణయించినవా రెవరు?

ఉ:—సివిలు ఉద్యోగులు.

నిర్బంధమును గూర్చిన ప్రశ్నలు.

ప్ర:—రిక్రూటింగ్ బోర్డులో నిర్బంధమును గూర్చి చర్చించితిని గదా అనివలయును తెలుపుదు.

ఉ:—8-6-19 తేదీ మీటింగులో అవిషయము చర్చించ బడెనని నేను చెప్పలేను. పంజాబు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి (పెంగ) గారు 4-6-18 తేదీన రాయారుచేసిన నిర్బంధ పత్ర ఆసభలో చదువుబడెను. ఆ పత్ర ఆసభలో కార్తూక్ నోక భాగముగా వుండిం కుండెను.

ప్ర:—మీ ప్రాంతము కర్ణాటకలో మీ ప్రాంతము చదివి వారా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1917 జూలై నెలకు ముందు కర్ణాటక లో ఆముఖానికి వచ్చినది అని ఆ పత్రములో నున్నది. ఆ కద్దతియేది?

ఉ:—సివిలు ఉద్యోగులు సైనికోద్యోగులకు సహాయము చేయుటయే ఆ క్రొత్త కద్దతి.

ప్ర:—గ్రామముల సమృద్ధి లేనిచో గ్రామముల సంఖ్యను నిర్దాని చేసిన విషయము నిజము కాదని మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—అవుననియు కాదనియు గూడ నేను చెప్పలేను.

ప్ర:—ఇది నిజము కాదనుటకు మీ కేమైన నాధారము లున్నవా?

ఉ:—లేవు.

ప్ర:—సర్వీక సంఖ్యను గ్రామములు పది తీరవలెనని నిష్పాదము కలదు అను విషయము నిజమేనా?

ఉ:—నిజమే కావచ్చును.

ప్ర:—సర్వీక సంఖ్యను గూర్చి రికార్డును గూర్చి మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—రికార్డునుబట్టి సంఖ్య నిర్ణయించబడినట్లు తెలియుచునే యున్నది.

సంఖ్యానిర్ణయము

ప్ర:—గ్రామములకు సంఖ్యను నిర్ణయించిన వారెవరు.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—నీ కీసంగతి తెలియదా?

ఉ:—నాకు తెలియలేదు.

ప్ర:—సామ్రాజ్య జిల్లానుగూర్చి మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—సివిలు ఉద్యోగుల కన్ని సంగతులు తెలియును గాన వారే నిర్ణయించి యుండవచ్చును.

ప్ర:—వీరూధారమునై సంఖ్య నిర్ణయించబడెనో మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—జనసంఖ్య యొక యాధానిమై యుండవలెను.

ఉ:—నైనులుగా నుండి నర్దులగు వారి విషయము అనగా వయసును చూచి యాలోచించిరి లేదో తెలియదు.

ప్ర:—ఆ కడుముగలవారిలో యొకరుకు నిర్ణయించబడెనో మీ రెఱుగుదురా?

ఉ:—తెలియదు.

ప్ర:—మొత్తము పురుషులసంఖ్యలో నూటికి 10 మంది అని పుస్తకములో నున్నది.

ఉ:—అది సరియేయగును. ఆ పుస్తకమును వ్రాసిన తీ గారు సామ్రాజ్యమండలములో నెటో మెంటు ఆఫీసరుగాను కలు దీపిజల్ ఆఫీసరుగాను పనిచేసిరి.

ప్ర:—మొదటి జనాభా లెక్కలు పాఠబడిన కని క్రొత్తగా జాబితాలను తయారు చేయుటకు గ్రామస్థులకు ఉత్తరువు చేసిరి. ఆ మొత్తములో 1/8 సంఖ్య నిర్ణయించబడెను. అని అందులో నున్నది. కనుక 18 మొదట 35 లోపుగా నిర్ణయించబడెను అని యందున్నది ఇది నిజమేనా?

ఉ:—కొందఱు గ్రామోద్యోగులు జాబితాలను తయారుచేసినమాట నిజము. ప్రతి గ్రామమువారును 1/8 వంతు పంపకం నని నిష్పాదమున్నట్లు నాకు తెలియదు.

ప్ర:—ఈరీతిగా కొందఱు న్యాయమునా?

ఉ:—అయ్యో గ్రామముల సిద్ధిబట్టి చెప్పవలసియుండును.

ప్ర:—1917 ఆరంభమునాటికి సామ్రాజ్యవారు 4229 మందిమాత్రమే నేనలో నుండిరిగా! ఆ మొత్తములో సైనులను పరిచారములగూడ చేరియున్నార. అట్టివో ఆ మండలమునండి నిష్పాదములేవందా 35000 మంది చేరగలరని మీరు చెప్పెదరా?

ఉ:—5000 మందిమాత్రమే ఉచితముగా భోజనము. ఇతరము జరగాను. తిరిగి వచ్చినపిమ్మట భూములు ఇచ్చి నడుపాము లున్నది. రొమ్ముకొలత పొడుగు మున్నగు నిర్బంధములు లేవు. కావున 35000 మంది నిష్పాదములేవందా చేర వచ్చును అనియే నే నాసభలో చెప్పితిని.

ప్ర:—ఈలాభములను వాచి వచ్చెదరని మీరెఱుగిరా యమా?

ఉ:—అవును. జిల్లాలో అన్ని కాలాల్ గాను చేర్చినట్లే వచ్చెదరనియే నా యభిప్రాయము. ఇదివరకట్లు జరగలేదు.

ప్ర:—సాల్వరేంజి, హుదానులలో తప్పు 1/8 సంఖ్య లభించదు. అని ఆ పుస్తకములో 14 వ పేజీలో నున్నది. ఇప్పుడు మీరెఱుగిరా యమును నూర్చుకొందురా?

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్వపల్లి.

అంతః కర్మకర్త బ్రహ్మ ప్రభుత్వ శాస్త్రాన్ని నిర్వహిస్తూ
 వారు నిర్మించిన బ్రహ్మ బిమ్మ తెరచుట ప్రభుత్వ కార్యము. (తనకు
 దేవుడు ఉపాకారము కలుగింపజేసి ప్రభుత్వము చేసి తెరచి,

మహాత్ముని విడుదల

గాంధీమహాత్ముని విడుదలగూర్చి జ్యోత్యము లనేకములు వెలువడుచున్నవి. యర్ర వాడ జేయులు తాళపు చేతులకొరకు మహాత్ము దాల్చిగారు వెతుకుచున్నారు. శాసనసభలలో నాందోళనము నెలిపి మహాత్ముని బైకిదెచ్చెదమని కొందరు బలకుచున్నారు. మహాత్మునికొరకై జేశము వదిలిపించుచున్నదను మాట పత్యము. గాంధీమహాత్ముడు డెప్పుడు జయటకువచ్చునా, ఎప్పుడు వారిదర్శన భాగ్యము లభించునా, ప్రస్తుత దర్భరస్థితి అత డెప్పుడు లొంగించునాయని ప్రజలు తేలియున్నారవలకు సందియములేదు. కాని ఇట్టి కఠింతాము ప్రజల దృష్టిదాకు నిర్దోషము. వారి నునోవిశ్వాసమునకును, ఆత్మస్థైర్యమునకును నిదర్శనము గావాలను. గాంధీమహాత్ముడు విశ్రాంతి దీనుకొనుచున్న సమయమున, ప్రజలారని సంజేశ మును శ్రద్ధతో నిర్వహించియున్నచో, స్వరాజ్య సిద్ధియు మహాత్ముని విడుదలయు యీసరికి జరిగి డివి. స్వరాజ్యసిద్ధి దూరముజని, ప్రజలదీక్షదొలగి, సహాయ నిరాకరణోద్యమము చెల్లాచెడలై, ఎండ మావులవెంట బడుగిడుచు దారి తెన్ను గానక ప్రజలు తపించెడి సమయమున గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునుండి వెడలి దేశము నొకమారు వీక్షించు నేని ఎంతటి దుఃఖపూరితుడగునో యూహించవచ్చును. అట్టి చింతనుండి మహాత్ముని డప్పించుటకు సాధ్యపడకున్నది. మహాత్ముడు మరల ప్రజలమధ్యనిలిచి మార్గము జూపినగాని, ప్రజలు ముందు సడుకబాలని స్థితిలో నున్నారు.

ఎందరునాయకులు దేశమధ్యమునకు విచ్చేసి నను, వారియందు నిరాశ గనుపించుచున్నది గాని, వెనుకటి విశ్వాసము గనుపించుటలేదు. ఏమి జేయ వలయునో వారికి నిశ్చయము గాలేదు. మహాత్ముడు నిరూపించిన మార్గమునకు ప్రత్యామ్నాయమార్గ ము నెవ్వరు నిరూపించజాలక పోయిరి. ఐనను, మహాత్ముని కథలు ఆచరణయోగ్యములు గావని దెలుపుటకు నాయకులు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. వీరి గండ్రగోళమునకు ఫలితముగ, శాసనసభా బహిష్కారవిధి దొలగింపబడెను. మహాత్ముడు కారాగృహమునకు జనిన నాటినుండియు ఈ శ్రక్ష గూర్చయే వాద ప్రతివాదములు జరుగుచుండెను. అట్టి వివాదములు డిల్లీ కాంగ్రెసుతో అంతరించి నవి, దేశమునకు గలిగిన లాభము గనుపించదు. ప్రజల దృష్టి అసహాయమునుండి సహకారము వంకకు మరలినది. శాసనసభలను ధ్వంసము జేయి ఎలసినెడి ప్రతిఘటన యిక్కడ డంతగ వినుపించుట లేదు. మిత్రుల నెవ్వరిని నియమించెదరో యని, చెన్నరాజధానిలో సన్నివేశములవారును ఆతుర ముతో వీక్షించు న్నారు ఇదియే మఖ్యప్రశం గము. ప్రభుత్వ నియంతరిత సభ్యు లెవ్వరిని వరకీ లించుచున్నారు. ప్రతిఘటముల గావించుటకు రాష్ట్రీయశాసనసభలలో సహకారము లేనపుడు, ఏమి జేయవలయునను ప్రశ్నకు సమాధానము గను

పించదు. ఇందు విషయమై తీవ్రముగ యోచించు వారు గనుపించరు.

ప్రస్తుత చిహ్నముల జూచిన, రిస్పాన్సివు సహ కారిపక్షమే ప్రాబల్యము వహించునటుల గనుపి చును. శ్రేష్టులను శాసనసభలకు కంపవలయు నను మొర వినుపించుచున్నది. పక్షప్రశ్నతో బనిలేదని మాలవ్యా, జిన్నాప్రభృతులు హెచ్చరించుచున్నా రు. జలపతిరాయిగారి విభాగము అటునిటుగాని వారికి చాలసంకుచదులుచున్నది. ఇండిపెండెం టులు అనగ స్వతంత్రపక్షమువారుగూడ అదరింప బడుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షము వారల్పసంఖ్యా కులయినను, ఇప్పటి శాసనసభలలో పలుకుబడిని సంపాదించి, రాబోవు ఎన్నికలలో జయముగాంచె దరని, నాయకు లూహించుచున్నారు. శాసనసభ లకు లోపలను వెలుపలను సహాయనిరాకరణము నవలంబింపవలయునను ఘోషప్రస్తుత సమయమున నిశ్శబ్దముగ నున్నది. సహాయనిరాకరణ దృక్పథము సహకారము వంకకు దిరుగుచున్నదనియు, అధి కారవర్గము వైచిన అంచనా నిజమగుచున్నదనియు కనుగొనవచ్చును. ఎన్నికల వాతావరణమే, ప్రజ లలో నిట్టిమాత్తు గలిగించియుండగ, శాసనసభ లలో బ్రవేశించినవీమ్మట ఫలితమెటులుండునో యూహింపవచ్చును. స్వేచ్ఛా వాతావరణము మారినవీమ్మట, ఐరుసవరుసగ కిట్టుదిట్టుములన్నియు వదలిపోవును. రాజకీయపు కేసులలో డిఫెన్సు జెట్టుకొనుటకును, కాంగ్రెసునాయకులు అందుకు తోడ్పడుటకును బూనుకొనుచున్నారు. కద్దరు కేవలము స్వాతంత్ర్యచిహ్నముగాని దానియందంత కన్న విశేషగుణములేదను వాదము, నాటుకొను చున్నది. రానురాను కద్దరునిర్మాణముగాని, కద్దరు ధారణముగాని తగ్గిపోవుచున్నది.

కద్దరునకును స్వరాజ్యమునకును సంబంధమేమని నాయకులు పలుమారు ప్రశ్నించుచున్నపుడు, ప్రజలలో గూడ నిట్టి సందియములు ప్రబలుట సహజము. ఇటుల అస్పృశ్యతా నివారణము, జాతీయవిద్య, పంచాయతులు, మొదలగు నిర్మాణ కార్యక్రమాంశముల వంకకు దృష్టి త్రిప్పువారు లేకయున్నారు. డిల్లీలో జరిగిన రాజీతో, నిర్మాణ కార్యక్రమమువంకకు ప్రజలదృష్టినిత్రొక్కుటకు వీలగు నని యూహింపబడెను. కాని, అందుకు వీలు గలుగలేదు. నిరాకరణమునుండి ప్రజలదృష్టి వేరొక వంకకు దిరిగినపుడు, నిర్మాణముయినను చురుకుగ జరుగనేరదు. నిరాకరణ, నిర్మాణముల కవినాభావసంబంధముగలదు. వోట్లు, అభ్యర్థలు, మంత్రులు మొదలగు నార్భాటములతో కాలము గడుచుచున్నపుడు, నిర్మాణకార్యక్రమము కట్ల శ్రద్ధ ఎటుల గుదురును? స్వతంత్రకీర్తినినను, స్వార్థత్యాగముపైనను, విశ్వాస మంతరించి స్వలా భమువంకకు దృష్టి దిరుగుటచే, దేశమునందు వైషమ్యములు మంల తలయెత్తినవి. వర్తకదములు తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమున మరల నే శాఖవారాశాఖపై మాత్ర మభిమా నము జూపుచు, ఇతరశాఖలపై ద్వేషము బూను చున్నారు. ఉత్తరహిందూస్థానమునందు హిందువుల మహాత్ముడియల మధ్య కలహములు చెలరేగివి. వీనిని నివారించుటకు మారుగ, ప్రతి సంఘమును తన యాధిక్యము కొరకై పెనుగులాడుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు బోధించిన త్యాగమార్గ మంత రించి, దాని స్థానమును స్వర్థయు కలహములును ఆక్రమించుచున్నవి.

ప్రజల మధ్యభేదముల గలిగించెడి యంశముల నన్నిటిని వెనుకకు ద్రోచి, గాంధీమహాత్ముడు సంయోగసూత్రమును నిరూపించెను. దేశమాత

కొర కిందరును త్యాగధర్మము ననుసరింపవలెనని బోధించి, దాని మూలముననే సంయోగమును బలపరుప నెత్తించెను. హిందూ మహాత్ముడియ సంయోగము బలపడుటకు గాంధీమహాత్ము డవలం బించిన మార్గము త్యాగమార్గము. ఆకల్పమయ మున మహాత్ముడియల కష్టములలో హిందువులు పాల్గొనునటుల, గాంధీమహాత్ముడు ప్రోద్బలపర చెను. అందుచే నుభయలయధ్య వైషమ్యము లంతరించెను. పిమ్మట నేమిజరిగెను? ఉభయ సంఘముల అహంకార మమకారములు బెరిగెను. మనఃస్పర్థ లేర్పడెను. ఒకరిపైనొకరు విజృంభించిరి. వెనుకటిమార్గములను మూలద్రోసిరి. స్వరాజ్యము స్వరాజ్యమని కలువరించెడివారు, జాత్యైక్యత ముఖ్యమను సంగతినిగుర్తించుటలేదు. భారతీయులు తమలో తాము కలహించుచో, విదేశాధికార వర్గము వీరి నింకను చీలదీయుట కెంతటి మహదవ శాళము గలుగునో వీరు గ్రహించుటలేదు. తమలో తాము కలహించి ఐరిహాస పాతృలగుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు దేశమున కొనర్చినమహాపశ్చాత మును వీరెల్లరు జేరి నిష్ఫలము గావించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో, గాంధీమహాత్ము డొక్కడే దేశమును మరల రక్షింప శక్తి మంతుడు. మిగిలిన నాయకు లందరును వారికిగల విశ్వాసమును జూపజాలక, సందేహముననులై ప్రవర్తించుచున్నారు. ఒకటి దృఢ నిశ్చయము లేనందునలన, దేశము పెడమార్గమునకు దిరుగుచున్నది. మహాత్మునివిడుదలకొరకు ప్రజ లీ తరుణమున పరితపించుటవలెయగునా? ఈ పరి తాపమునకు అర్థమేమి? చేతగానివార మయి తిమి, నీసందేశమును విడనాడితిమి, నీవు బోధించిన ధర్మమును అనుష్ఠింపమెతిమి, దారి తెన్ను గానక విలపించుచుంటిమి, త్వరితముగ కారాగృహ మునుండి వెలుపలకువచ్చి మమ్ములకు మరల నభి యోగమార్గమున ప్రవేశపెట్టుమని, ప్రజలు కోరు చున్నటుల భావించవలయును, మహాత్ముడు త్వరలో వెలుపలకువచ్చుట, అందరకును సమ్మతమే యగు చున్నది. తగిన ఏర్పాటులుండి, సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమము గడియారపురడకవలె క్రమముదప్పక నడుచుచుండిన, ఏ నాయకులు కారాగృహమున నున్నను ఎవ్వరు వెలుపలనున్నను, విచారింపవని లేదు. ఇప్పుడటులగాదు. సహాయనిరాకరణప్రణా లిక నతివేరుటకు గ్రామములందేమి, పట్టణములం దేమి, తగిన ఏర్పాటులేక యుండెను. పునాదు లను బలపరుపవలసిన ధర్మమును, కాంగ్రెసుప్రము ఖులు నిర్వహించకబోయిరి. దీనియవసరమును గూర్చి దెలుపుటకు గాంధీమహాత్మునికుండుప్రామాణ్యాధికారము మరియొకరికి లేకుండుటచే, ఇతరుల హెచ్చరికలు ఫలింపవయ్యెను. ఆకారణముచేతనే మహాత్ముని విడుదలకై విశేషపరితాపము గనుపిం చుచున్నది. భగవానుడు దేశముల మొరలనాలించి, మహాత్ముని బంధవిముక్తుని గావించ దోడ్పడుగాక! ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యస్పృక్తి ప్రబలి, దేశవిముక్తి త్వరలో సిద్ధించు గాక!

మదరాసు శాసనసభ

నూతన మదరాసు శాసనసభ త్వరలో గూడ గలదు. శాసనసభా ప్రయోజనము ఈ మారు విస్తరించు నని ఎవరును దెలుపజాలదు. చెన్న రాష్ట్రమున జట్టిసుకత్తు మధికారముం డుండి నను, బొంబాయిలో నిరాంజన్ ప్రె గారును, పండుకర్త రాష్ట్రములలో చితామణి, వండిల్ జగత్ నారాయణ ధర్మ, పంజాబులో హరిషక్తిలాల్ గారును, బెంగాలులో సురేంద్ర

మ ప్రసద్ద శరీరకామ్రుద్ధుడగు పూజ్యులగు మీ గారు
విశ్వవిద్యాలయము తిరిపుట ప్రసంగించుచు బోలుగారి సూరికప
తరులవలన నామకవిపెట్టిన అద్భుతముల విషయముగలను ప
రీక్షన చాల అభిరుద్ధి పొందెనుమనచి, వీరివిపెట్టిన గొప్ప
విషయముల గాంచుట దీనిగిది అద్భుతమువలన, నెల్లెఱి, స్కంద
శిలియా, తేనూకొక్కవిశ్వవిద్యాలయములనాచి చాలియను
నానవల వినుదుమన నున బారి కామ్యమించి రుద్రుని నుడనెను.
(అ (మె)

ఒడయారు-నాయరు కేసు

పిర్యోతరపు సాక్ష్యము ముగియట

రిక్రూయిటింగు సందర్భమున జరిగిన కఠినచర్యలు

లాహోరు నవంబరు 12:— ఒడయారు నాయరు కేసు ముఖ్య ఈ దినమున, ఫిర్యాదితరపు సాక్ష్యము ముగిసెను. ముద్దాయి తరపు సాక్ష్యము రేపు ప్రారంభమగును. ఈ దినమున ఖాన్ బహదరు సయ్యదు మహదీషాగారి క్రాసుపరీక్ష ముగింపబడిన తరువాత భవల్పూరు స్టేటు, రిజిస్ట్రీ కౌన్సిలున కుపాధ్యక్షుడగు నవాబ్ సర్ ఖుదాబక్ష ఖాన్ గారు విచారించబడిరి.

ఖాన్ బలి సయ్యదు మహదీషాగారు

షాగా రీడినమున క్రాసుపరీక్షలో నిట్లు నుడివరి: బలవంతములేకుండ స్వచ్ఛందముగ జరుగుచున్నదని చెప్పబడిన రిక్రూటింగు విధానము కఠినముగ ఇక సాధ్యముగాదని యెంచు నంతవరకు సాగింపబడెనని నే నెంచను. విలాపూరు జిల్లాలో నైనికాసన మహసరూమియే నా యభిప్రాయము. ఆ జిల్లా కలెక్షల, డౌర్లన్య సహిత చర్య లొనర్పబడినను అట్టి కాసనమున రిక్రూటింగు పతేయ వలె నని యే నేను జెప్పుదును. నైనిక కాసనమున ప్రకటించుటకు వారతాళము గారణముగాదు. దుకాణములను మూయుటవలన ప్రభుత్వమువారి కిబ్బందిలేదు. ఆ సమయమున ప్రజలలో వ్యాపించియున్న ఉజ్రకమే ఈ కాసనమున వర్తింపజేయుటకు గారణము. టర్కీ సంగ్రామములోనికి దిగుట వలన ప్రభుత్వమువారికి చిత్కలం కట్టినట్లయ్యెను. హిందూ మహమ్మదీయ, కిత్కలములవారందరూ నెల్లీ టర్కీలోపోరాడిరి. ఖిలాఫతు సంబంధించినంతవరకే భారత మహమ్మదీయులకు టర్కీ మహమ్మదీయులయెడ సానుభూతి గలదు. నాకు టర్కీయెడల సానుభూతిగలదు కాని అందుచే నా ప్రభుత్వముతో పోరాడుటకు సిద్ధపడెను. వారందరూ జర్మనీలో మాత్రమే యుద్ధ మొనర్చువలసి యున్న దనియు, టర్కీ నామమాత్రము కేత్రులే యనియు జెప్పటచే మహమ్మదీయును ఎట్టి బలవంతమున లేక తమసమ్మతివైననే పట్టాములలో జేరిరి.

ప్ర:—మహమ్మదీయులు టర్కీ, టర్కీ మహమ్మదీయులలో పోరాడుటకు నీవు సమ్మతించెదవా?

సా:—ఈవిషయమున నే నెట్టియభిప్రాయము నొసక జాలను.

ప్ర:—కలిఫానైస్యములలో పోరాడుటకు నీవు వెళ్లుటకు గాని నీవు సమ్మతించుటకు అంగీకరించువా?

సా:—అదియంతయు పరిస్థితులపై వాధారపడియుండును. కలిఫానైస్యం తమకుగల భక్తి చేత చాలమంది మహమ్మదీయులు పట్టాములలో జేరుటకు నిరాకరించి రనియు అందువలన చాల గొప్ప కొట్లాటలు జరిగెననియు నాకు తెలియును.

నవాబ్ సర్. ఖుదాబక్ష ఖాన్

తరువాత సర్. ఖుదాబక్ష ఖాన్ గారు విచారించబడి ఇట్లు నుడివరి. 1916 సం॥లో కంచరగాడిభలను, ఒంటెలను ప్రోలుటకుగాను మనుష్యులను జేర్చుటకుగాను రావల్సిందే దీవిజనులకు పైమలు ద్యూటీవీద నియమింపబడిరి. రెండువారములలో గుజరాతు, తెలమసాపూరు జిల్లాలయందు మూడు లేక నాలుగు వేలమంది రిక్రూటు జేసిరి. 1916 డిసెంబరు నెలలో, నేను భవల్పూరు సంస్థానమునకు నియమింపబడితిని. అచ్చటినుండి నేను మాస్కాగ్రామమునకు వచ్చినప్పుడెల్ల మా గ్రామమువారిని, చుట్టుపట్ల గ్రామములవారిని పట్టాములలో జేరుటకు ప్రోత్సహించితిని. ఇట్లు దాదాపు 200 రిక్రూటులు జేర్చితిని. వీరందరూ తమ అంగీకారముమీదనే వచ్చిరి. నైనిక కాసనమున ప్రవేశపెట్టుట కొకదినము ముందుగా నేను లాహోరునకు వచ్చితిని. మూడు దినము లచ్చట నుండిని.

ప్ర:—పంజాబునందు నైనికాసన మహసరూమా?

సా:—అక్రమ చర్యలను గురించి నేను వినినదానిని బట్టి నైనిక కాసనమువంటి దానిని జేసి నైన ప్రవేశపెట్టిననే దప్పు అక్రమచర్య లింకను అధిక మెపాయెడిదని నేనెంచితిని. 1916 సం॥న కొన్ని వార్తాపత్రికలు జర్మనులు విజయమందిరిని ఒక వార్త ప్రకటింపబడినను. అందుచే ముల్తాను, ముజఫరునగరు, బాంగుజిల్లాలలో తుంటులు బయలుదేరి అక్రమ చర్యల వ్యతిరేకముగ పనిచేసెను.

క్రాసుపరీక్ష

ముద్దాయితరపు వ్యాయవాదియగు బి. ఆర్. పూరిగారి ప్రక్కలకు ప్రత్యుత్తర మొనగుచునా టి ఇట్లు నుడివెను:—

నేను నెలవుచైన గృహమునకు వెళ్లినప్పుడు ముఖ్యోద్యోగి, సర్. ఉమాచంద్ ఖాన్ మరొకరితో ప్రముఖులు గ్రామములలోనికిచని ప్రజలను పట్టాములలో జేర్చుటకు ప్రోత్సహించుచుండుటను జూచితిని. ప్రజలను దీక్షింపజేర్చు జేర్చువని వారి నేవలచే నొనర్పబడుచుండెను. రిక్రూయిట్లను కొనితెచ్చిరి. తిరిగి విక్రయించువద్దతి లేదు. లాంబార్డులును, బార్డులును, రిక్రూయిట్ల బంధువులకు భవల్పూరు దీక్షింపజేర్చెడివారు. షాక్ పూరు జిల్లాలో లాఖ్ పూరి జరిగెననియు, లాఖ్ ప్రాంతప్రజలు—ఇందు విదాన గ్రామములు గలవు—రిక్రూయిట్లనుగలవకు ప్రతికూలముగ నుండిననియు జెలిసెను. లాఖ్ నకు చుట్టుపట్లనున్న కొన్ని గ్రామములుగూడ, రిక్రూటింగునకు ప్రతికూలముగ నుండినని తెలిసెను. మరద్యాలు, భాకలూర్, చుట్టుపట్ల గ్రామముల ప్రజల కై ఖరీదీ గురించి నేను విసలేదు.

ప్ర:—మహమ్మదీయులు ఖిలాఫాపయి యుద్ధ మొనర్చుట కంగీకరించని విషయము నిజమేనా?

సా:—సంగ్రామసమయమున నాప్రశ్న పంజాబులో బయలుదేరలేదు. టర్కీ ప్రభుత్వముయొక్క కేత్రువనియే గాదు. టర్కీ సంగ్రామమున జేరుటకున్న ప్రజలనుకొనుచుండిరి. సింహపురమున మహమ్మదీయులపట్ల టర్కీలో యుద్ధ మొనర్చువని తిరుగబాటు జేసినట్లు వినినట్లు నాకు జ్ఞాపకములేదు. అనా మదుయార్ ఖాన్ దొలతమా, అలిమహమ్మదు తవాస్తిల మొదలగువారు ఒకగుంపుగా జేరి రిక్రూయిట్ల జేర్చుటకు చుట్టుపట్ల గ్రామములకు జరిగినయు ఆ సందర్భమున గొప్పదెబ్బలాట జరిగెననియు కొంతమంది మరణించిననియు నేను వింటిని. సర్, అనా మదుయార్ పై గొప్ప కేసు ఒకటి వచ్చియున్నదనియు, అది తిరిగి యుద్ధసహాయముకొనబడెననియు వింటిని. అనామదుయార్ తరపున కలుగజేసికొని నేను వెల్లి సర్. మైకేలు ఒడయారును దర్శింపలేదు. కాని, అనామదుయార్ గారు ఆ కేసు విషయమై నాతో జెప్పిరి.

లాహోరునందు వారతాళమున అణచివేయుటకుగాను నైనికాసనమున ప్రకటించుట అనవసర మని నాతలంపు. అంతటితో సాక్ష్యము ముగిసెను.

నాగపూరు మతకలహములు

సమాధానము కుదిరినది

నాగపూరు మసీదువద్ద హిందువులు మతసంబంధములగు ఊరేగింపులలో భాగమున వాయిదములనుగూర్చి సమాధానము కుదిరినది. 11, 12 తేదీలలో ఊరేగింపులు జరిగినవిగాని మహమ్మదీయుల భక్త్యంతరము చెప్పలేదు. పోలీసువారు ఆరెబ్బు చేయలేదు. నవాబు సయాబ్ షానుగారి ప్రియత్నమువలన రాజీనామా కుదిరినది. హైదరాబాదు కమిషనరును మరొకరినియూ దీక్షింపజేరినట్లు. గాని వారిసంఖ్య స్వల్పముగానున్నది. 11వ తేదీ సాయంత్రము రాజాబక్షిరావు భాన్సేగారి అధ్యక్షతకైంద బహిరంగసభ జరిగినది. సర్ గంగాధరచిట్టా పీనుగారు మున్నగు ప్రముఖులు పలువురు వచ్చిరి. హిందుసభల ఏర్పరచిరి. అప్పు కృష్ణులు మున్నగు నన్ని మతముల ప్రతినిధులు నాసంఘమున సభ్యులుగా చేరిరి. (ఆ. ప్రె)

మహమ్మదాలీ, షాకతాలీ, ప్రకాశంగార్లు నిన్న అమృతసరు చేరిరి

మాలానా మహమ్మదాలీ, మాలానా షాకతాలీ, శ్రీ యంత టంగుటూరి ప్రకాశంగార్లు నిన్న (12వ తేదీ) ఉదయము 10¹ కు అమృతసరు చేరిరి. డాక్టరు కెవలూ, గిరిధారి లాల్ గార్లు మున్నగు వాయిదములను పాటులునై లెల్లవేమన కేసి వారికి స్వాగత మొసగిరి. వారికి ప్రాతనార్కులున్నాలో బస యిచ్చిరి. అచటనే రేపు (18వ తేదీ) మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరుగును. సభకు ప్రతిపాదితఖిలము ఇతరులను రానియరు. ముఖ్యులగు నాయకులకు మాత్రమే రానిచ్చెదరు. అకాలీజిద్ధి గూర్చియు వారికి సమాధానముచేయుటనుగూర్చియు వారాలలోచించెదరు. కాన నొల్లంపునమునుగూర్చిగూడ వారాలలోచించెదరు. ఇంకను చాల మంది వాయిదముల వచ్చెదరని తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

సామాన్యముగా ఒకరితో ఒకరు తమంతకేతాను సామాన్యముగ దున్నవారితో సుప్రతింపబడెన సందర్భమున రావని నిశ్చయించిరి. అందుజేరుచు వారాలలోచించిరి. ప్రతి భవల్పూరు లేకుండ బాడకర కురి.

మదరాస్ విశ్వ విద్యాలయము

ఎఫ్. ఎల్. పరీక్షా ఫలితములు

మొదటి తరగతి 32 185
రెండవ తరగతి

7	8	18	21	28	37	38	42	49	58	59	61	66	69	75
79	106	107	108	111	113	118	119	120	125	127	150	155	168	170
171	173	175	184	187	194	204	210	223	228	231	232	233	243	246
247	257	263	266	275	277	290	291	296	298	303	307	318	321	331
333	339	342	349	354	364	365	370	372	380	381	388	389	396	399
422	442	447	452	480	504	538	540	542	548	550	551	552	553	557

6	9	10	11	12	13	14	15	16	17	23	24	26	31	34
35	36	39	40	41	43	44	46	50	51	52	55	56	57	60
62	65	67	68	70	71	72	73	74	76	77	78	80	81	82
83	84	85	86	87	88	89	90	92	94	95	96	97	99	100
101	104	105	109	110	112	114	122	123	124	128	129	130	131	132
134	135	136	137	138	139	140	142	143	144	145	148	152	154	157
158	159	161	162	163	164	169	172	174	176	177	180	181	182	183
186	188	189	190	192	193	195	196	197	199	201	202	203	205	206
209	211	212	213	214	215	216	219	220	222	224	225	226	227	230
234	236	237	238	239	242	245	248	250	252	254	256	259	260	261
264	265	267	269	271	272	274	276	279	280	281	283	284	286	288
289	292	293	294	297	299	302	304	305	308	309	310	311	312	313
314	316	317	319	326	327	328	329	330	332	334	335	336	337	338
341	343	345	346	347	348	350	351	355	356	357	358	359	362	363
366	367	368	369	371	373	375	376	377	379	382	383	384	385	386
390	392	393	397	398	400	401	402	403	405	406	408	411	420	421
423	425	428	431	433	434	435	436	438	441	443	445	446	450	451
453	454	455	457	458	460	461	462	465	466	468	469	470	471	476
477	478	479	483	484	485	487	492	493	496	500	503	507	509	512
513	514	515	516	517	518	521	523	525	526	527	531	535	536	537
530	540	542	548	550	551	552	553	557	558	559	560	561	562	563

బి. ఎల్. పరీక్షా ఫలితములు

మొదటి తరగతి 4 5 17 23 35 117 209 231
రెండవ తరగతి

1	10	16	18	26	30	45	51	54	55	58	62	64	69	82
85	86	87	89	90	92	97	98	99	103	105	108	112	118	119
122	123	125	126	127	128	132	133	134	135	138	143	147	153	155
160	162	164	173	174	173	177	178	185	188	189	191	196	197	200
201	206	207	213	215	221	222	233	242	256	263	264	273	282	296
304	313	327	339	340	342	357	358	359	360	361	362	364	365	366

2	6	7	9	11	12	13	14	19	20	21	22	24	25	27
28	29	31	32	34	36	38	39	43	44	47	48	49	50	52
53	56	57	59	60	61	63	65	66	67	68	71	73	74	75
76	77	78	80	81	84	88	93	94	95	96	100	101	102	104
106	109	110	113	114	115	116	121	124	130	135	139	140	141	142
144	145	148	149	150	151	152	154	156	157	158	161	163	166	167
168	169	170	171	172	176	179	181	183	184	186	187	190	192	195
204	205	206	208	210	211	212	217	218	219	220	223	224	225	226
227	228	230	234	235	239	243	245	246	247	248	254	255	261	262
265	266	269	270	271	275	281	285	286	287	288	290	298	263	294
295	297	303	305	307	308	309	310	311	314	315	316	317	320	322
323	325	329	330	334	335	336	343	344	346	347	349	350	351	353
354	356	359	360	361	362	364	365	366	367	368	369	370	371	372

కృపాణుల కేసు

ఇద్దరు సిక్కు లోక మహమ్మదీయునకు ప్రముఖులుగా గా యమును కలిగించినందులకు వారికి చెరి 6 నెలలు కఠినకారము బడెను. (ఆ. ప్రె)

సర్ శంకర నాయరు కేసు

ఈకేసులో నాదిసాక్షుల విచారణ 12వ తేదీతో ముగిసినది. ఖాను బహదరు సయ్యదు మహదీషా, నవాబు సర్ ఖుదాబక్ష గార్లు 12వ తేదీని సాక్ష్య మిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మోసము కేసు

అలహాబాదులో ట్యాగ్గిన్ కంపెనీమేనేజింగ్ ఏజెంట్ బోస్ అనునాడు డైరెక్టరులో నొకరును ముందా రాజాగారు భవల్పూరు చెల్లింపబడిన అసత్యవార్తను ప్రకటించి ప్రజలను మోస గించినందులకై 6 నెలల కైదు విధింపబడినది.

பு. ரு. மீ. பீ. மீ.

కాతావరణ కల్పవృక్ష

విరోధపు ఖండ పరిస్థితులు

స్వల్పసేనాని ఉపన్యాసము

దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ప్రధానాధ్యక్షుడు స్వల్పసేనాని లండనుకు రాగా ఆచటి దక్షిణాఫ్రికా లండన్ క్లబ్బువారు ఆయనకు సాహాయ్యముగా నిండోర్సి, కప్పడు దక్షిణాఫ్రికా హైమియను కె. ఇ. హెచ్. వాల్సు గారు ఆ క్లబ్బు తరఫునుంచి ఆ సమయమున స్వల్పసేనాని ఆయనకు స్వాగత మిచ్చుచు అభ్యుదయ గావించిన ప్రసంగమును క్లబ్బు తరఫుమీదు, ప్రధానమున కప్పడు జరుపించు స్వల్పసేనాని ఆధిక, సామ్రాజ్యమహాభలను గూర్చి కొంతకడి చెప్పి పిదప, సామయమున సంక్షుభమును విరోధపు ఖండమునుగూర్చి ప్రసంగించుట యాత్రమని కలంపి యీ క్రింది విధముగా నుభవ్యునించె:-

“విరోధపు ఖండమువారికి దక్షిణాఫ్రికా పౌరులు పంపిన సందేశమును ఈ క్రింది జేయుచున్నాను. వర్సలీనుసంధి జరిగి నాలుగు సంవత్సరములైనను ప్రపంచకాంతి యింకను దూరముగనే యున్నది. రాజ్యములకు ఆధికారములు అధికమగుచున్నవి. మహాసంగ్రామమునందుకన్న అధికమగు దుష్కర్మము లిప్పుడు కలుగుచున్నది. యాధ్యమనందు విజయముగావించి యని నాలుగు నైదు సంవత్సరముల పూర్వము సంపాదించి యుంటిమి. నేడు విజయము గావించిన వారును, అపజయము గావించినవారు గూడ అధోభావమునకే పాలింపబడుచున్నార. విరోధపు ఖండపు, ఆధిక పారిశ్రామిక నిర్మాణము కలిగియున్న పోవుచున్నది. దౌర్భాగ్యము, నిరాశ, పాతలనైతికతలు (తిప్పివేయుచున్నది. ఎచ్చట కానినను, రాష్ట్రములు భరింపజాలరానికై నైతికభాగ్య అధికమగుచున్నది. జర్మనీ సేనను భృశమునవృద్ధి, యాధ్యమనందు మందు కన్న భిక్షకు 15 లక్షల నైపు మధికముగ నున్నది. (కీర్తి) కాగరకలకు ప్రధానస్థానమును ప్రదేశమునందు కాంతిస్థాపించుటకు ఆఫ్రికాయందలి నలువారి సహాయమును పొందవలసివచ్చెను. (కీర్తి) మానవకార్యకర్తల నిర్ధారము, ఖోసా పాలె నిరసింపబడుచున్నది. జీవితకర్తలకులందు సౌమ్యము అంతరింపకు భిక్షమై సేవ కర్మమునకు పరిణమించుచున్నది. అనేకులు మృత్యు భయమును భయించుకొనినవలయును మరణించుచున్నది. ఈ విధముగ విరోధపు ఖండము ఆత్మక్రోధ, విశాసగర్హమునుబట్టి పోవునపుడు మన మెంతకాలము రాజగలము?

కాంతిమహాసభయందు యెవ్వరు సహాయమును నిధమున విరోధపు ఖండమునందు నూతనపరిస్థితు లేర్పడెను. కొంతకంటి సంధిపరులవలన, మరొకరికంటి కర్మకర్తల కారణముల వలన, ఇంక ను కొంత యీ సంధి పరుల నుల్లంఘించుట వలన యిట్లు కలెను. ఈ కారణముల వలన సంధిపరము నందలి ముఖ్యమగు మంత్రుల శాచరణముండుచుట అసాధ్యమగుచున్నది. ప్రపంచకాంతికి ప్రయత్నమును ఆటంకములు కలుగుచున్నవి. ముందు నూచించిన విధమున విరోధపు ఖండము, విపరీతపరిస్థితుల నెదుర్కొన వలసిన ప్రయత్నము మరుదొంది కర్మకర్త మేమి? ఊరక గాదుట విశాసగర్హము. సమయమునకు తోచినట్లు కట్టుధుల కనిపెడిన కెట్టిలాభమును గలగదు. కాశ్యోకమును విధమున పరిస్థితులను సమన్వయము చేయుటయును. లేదా భయంకరమైనది కలుగునపుడు ఈ పరిస్థితి అభివృద్ధి చెంది ప్రపంచకాంతియే కాకాచరణము కలుగుటయు చేయవలెను.

అప్పుడేమి జరుగునో ఎంతకే తెలియదు! అంతకు ముందటి కవ్వముల ననుభవించినవో ఎవరూహించగలరు? నేనిప్పుడు యూరోపును ఈ ఉత్పదమునందలి కప్పించుటకు విశ్వప్రయత్నములను చేయవలయును కని చెప్పుచున్నాను. మన మేమి చేసిన సత్వమును వాచి ఆతులము పెట్టుటయు మనీషాయులు మంచిది కాదు. ఇట్లు చేయుటలనే ఇప్పటి ఉత్పదకర పరిస్థితులు చేబారింపి. ధైర్యమును విశ్వాసమును నిజమైన రాజనిజితభక్తి ఇప్పుడు కావలయును. ఇప్పుడు మనము ప్రవేశించిన స్థితినుండి విర్రవీరుల మారిపోవలెను. ఇప్పుడున్న ఏర్పాటులన్నియు మరల విచారించి అనవరతమైనయెడల సంస్కరింపవలసి చేయవలెను.

నవ్వపరిహారమునకు సంబంధించిన తేజముల మహాసభ ప్రాంతి జరుగవలసిన సమయము కచ్చింది. ఈ సభయందు

ఆదేశముల ప్రభుత్వములను క్లబ్బు తరఫున ప్రాతినిధ్యముండవలెను. ఎవరో క్రింది అధికారులు వచ్చి ఈ సమస్యను చర్చించుట తగదు. నవ్వపరిహారముల విచారణ సంఘముగాని లేకున్న జాతి సమితి సంఘముగాని ఈ విషయమై వర్తించుట అవ్యవసాయము. వారలకు ఈ తేజముల ప్రభుత్వముల కుండు బాధ్యతగాని అధికారముగాని లేదు. ఈవని తేజములకు సంబంధించిన ముఖ్య అధికారి వారిపక్షపు ఏజెంట్లు కాదు. కొన్ని విషయముల గూర్చి విచారించుట ఉపసంఘములను నియమించవచ్చును. కాని ఈ విషయమును ఈ సభ సమావేశమై స్వయముగా పరిశీలింపవలెను.

ఆత్మకర్త ప్రామాణ్యము లగు నిర్ణయముల గావించవలెను. అందులకు ఎంతవారి వారలైన విరోధపు ఖండమునందు ముఖ్యముగ నున్నాను. ఈ భావాలను పూర్తి కావలయు నని సంధిపరవాదముండి యూరోపులో జరిగిన సభలవలె అది యుండదు. కావున దీని ప్రాముఖ్యము ఇంక యని చెప్పుటకు ఏలలేదు. అప్పుడే ఇట్టిసభను జరుపుటకు రాయబారములు జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కావున దానినిగూర్చి ఒకమాటకన్న అధికముగ చెప్పుటలేదు. ఇందుకు సంబంధించిన తేజములు ఈ సభకు రావలసి కలయటకు కారణము లేదు. కాని ఏదోఒకతేజము రాకున్నను తక్కినవారందర సమావేశమై తమ చేతనైనంత సామర్థ్యముతో పరిస్థితులను గూర్చి చర్చించెదరని నేను భావించుచున్నాను.

ఈ సభకు ఆమెరికావచ్చి పరిశీలి తనవిధిని నిర్వహించుట చాలముఖ్యమని వా అభిప్రాయము. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఆమెరికా మాటయే అన్ని తేజములకన్నను నిరసనను నామతోచుచున్నది. నేడు విరోధపు ఖండము తన విషయ నిర్ణయించుచున్నది. ఈ కొరతని భవనము కాదు. భర్తలము, యూరోపును సత్వభాగ్యముల లేకుండుటచేతనే విషయము సంభవించుచున్నది. యూరోపునకు ఆమెరికాయందు విశ్వాసము గలదు. ఆమెరికా నిన్నుత పాతముగ శ్వాసము చేయునని వారికి నమ్మకము. ఆమెరికాయొక్క భర్తాభ్యులము లేకున్న యూరోపు ఆత్మకర్తలము చేసికొనుటకు బలములేకుండు నున్నదని వారు భావించుచున్నార. కావున అట్టి భావమే గలదు. ఆమెరికాయొక్క కారణమున పరిచయమును నిధముగ నుండునని నాకు సంపూర్ణ నమ్మకము గలదు. మాలిట్లు ఆ క్లబ్బు తరఫును ఈ కర్మ గావించిన ప్రయత్నమునందు ఇట్టి విధానమునే కృతము చేశెను. అయ్యదియే అనుసరింపబడుచున్నది. ఇదికరలో నూరు సంవత్సరములక్రింద ఒకసారియు, మరల ఆరు ఏను ఏడక్రింద ఒకసారి చేసినట్లు నూతనప్రపంచము పూర్వప్రపంచమునందలి ఒకడుడునుటను సమముచేయుటకు వచ్చి తోడ్పడవచ్చును.

నవ్వపరిహారములసమస్య

ఆ సభలో ముఖ్యముగ పరిష్కరింపవలసినది నవ్వపరిహారములసమస్యయే. ఇప్పుడీ సమస్య పొందిన అంతరము చూడ రాజకీయతేజల భర్తాబుద్ధిలో నుండి పరిష్కారము కావలయునని కొరత కృత్రికమగు కరిష్కారము సాధ్యము కాగలదు. 1921 మేలో నవ్వపరిహారముల విచారణసంఘమువారు నిర్ణయించిన 660 కోట్ల పాతల మొత్తము చాల ఎక్కువనియు చెల్లింపవలసిలేదనియు, చెల్లింపినను అందువల్ల పరిశ్రమలకు భంగము కలుగుననియు సమస్తమై నవ్వగుర్తించిరి. ఇందుకుల జర్మను కార్మికులకు తేజపరధానము కిగిపోయి జర్మనీలో పోటీచేయు ఇతరతేజములలో పారిశ్రామికీకృతి దుస్సాధ్యమగును. కావున ఈ మొత్తమును మించి తగ్గించవలెను. ఈ మధ్య బ్రిటిషు ప్రాంతి తెల్లయము ప్రభుత్వములకు జరిగిన ఉత్తరప్రభుత్వముల వాడ అట్లు కిగించుట సాధ్యమగుటులు గావించుచున్నది. ఇంతయే కాక జర్మనీ దెబ్బు చెల్లించ ప్రాంతింబులకు పూర్వము ఆదేశమునందు నాజెముల ఆదాయమును కర్మమును సులు చేసిన గాని నిరసనకుకు రెండు సంవత్సరముల వ్యవధి నిచ్చుట అనవరము.

నే నీవిషయమై తేజమునందును ఇతరతేజములలోను ఆర్థికతేజలలో విచారించి చూచిరిని, నవ్వపరిహారముల క్రింద చెల్లింపవలసిన మొత్తమును తగ్గించి జర్మనీ ఆర్థికసంపదను చక్కచెట్టుకొనుటకు అనకాళి మిద్దినయెడల పిదప ఆదేశము ప్రతి సంవత్సరము నవ్వపరిహారములక్రింద ఇంతవని చెల్లింపగలిగియుండునని వారు అంగీకరించుచున్నారు. రాజకీయసమస్యల ఆటంకము లేకుండిన ఆర్థిక సమస్యల కరిష్కారము కావలసి వారి అభిప్రాయము. జర్మనీకి ఆర్థికపారిశ్రామికసంపత్తి ఎక్కువగ నుండుటకుల అస్థియునుములలో అవసరమైయుట జర్మనీవిషయములో ఆర్థికవిషయములందుపై ఈ వి యాచరణ అనవరము.

ఇప్పటికిని నవ్వపరిహారముల మొత్తమును తగ్గించిన జర్మనీ చెల్లింపగలిగితిలో నున్నది. అట్లొర్పి మిగిలినదలితేజములందు కన్ను కెల్లించువారిభారము కిగిను. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో పట్టు పట్టుకున్నయెడల జర్మనీయందు ప్రారభమై ఆర్థికరాజకీయభేదము లెక్కువై నవ్వపరిహారముల కుమ్మరిక ఆసలే పోవును. (వార్షిధ్యము)

అట్లు జరిగినయెడల ఈ తేజమునకు ఎంతవని మో ఎంతవని గుర్తించియు కావించును. మామూలుగాజేయు పోయి వారిటంకల పోవుటకుల న జర్మనీ ఆదేశములో ఇయ్యవలసిన ఆపకలు పెగనాటెను. సంధివాదముండియు జర్మనీ పారిశ్రామికీకృతి గావించినది. ఏదో విధముగ నవ్వపరిహారముల క్రింద ఇయ్యవలసిన మొత్తమునాడ ముగిసినయెడల కరిక్తములు మరల ఆభివృద్ధి చెందగలవు. ఇప్పుడు మీ దెబ్బుచాజెములు బంగారపు ధాతు దగ్గర నుండును. మీ యాధ్యమములను సంపూర్ణముగ చెల్లింపవలసియున్నది. ఈ తేజమునందు ప్రజలను కరిక్తములను కూడ రెండు తరములవరకును పన్నులభారము భరింపవలసియుండును. ఈ భారము ఇతరతేజములలో పోటీచేయు వారికి నుండదు.

ఇతరవిషయముల మాట ఎట్లున్నను ఇకమీద ఆలస్యము చేయక నవ్వపరిహారముల సమస్య పరిష్కరించుటకు ఈ తేజము నందు ఆర్థికప్రార్థనలు గలదు. ఇంకను ఇతరవిషయములు కూడ గలవు. ఇప్పటికి చేసిన ఆలస్యములన్నీ నవ్వపరిహారములకై ఇంకనుకొన్ని నవ్వపరిహారము లేర్పడినవి. ఈ నవ్వపరిహారములను కర్మలో నిర్ణయించినయెడల యూరోపునందు మంత్రీ లీ ప్రతి నిర్ణయమునకి అందు నవ్వపరిహారముల సమస్య ముగిసిపోవును.

ఈ లీ ప్రతినిధి లేనో ఇప్పుడు గొంత చెప్పెదను. ప్రస్తుతము యూరోపు ఉన్నస్థితిలో మనము ముఖ్యముగ నాయకులను చిత్రితుద్ధిలో నిష్కలముగా సంపరింపవలెను. (వార్షిధ్యము)

రూపులక్రమము

నేను తెలుపు తీగ విషయములలో రూపులక్రమమును ఒకటి. ఎటుచూచినను ఇయ్యది చాల తీగవిషయము. నవ్వపరిహారములకై చూచినను రూపులను అక్రమించి సంకలము జర్మనీ నవ్వపరిహారములను చెల్లింపదని నే నెందరు నిపులు నడిగినను ఇతే అభిప్రాయము తెలిపి. ఇట్లు అక్రమించుటకుల దెబ్బురాకపోన నవ్వపరిహారములు చెల్లించుటకూడ దుస్సాధ్యమగును. పారిశ్రామిక స్థానమును జర్మనీనుండి వేరుచేయుటకుల ఆ సభ్యత్వము ఆర్థికసంపద లేకుండుట కుల న నవ్వపరిహారముల చెల్లించుటకు ప్రయత్నముల నైన చేయవలయు. నవ్వపరిహారములు రావలయునను నున్నప్పటికి చూచినయెడల ఇక నేమాత్రము ఆలస్యము చేయక రూపులను విడిచి రూపునకు, నైపులాడునకు, జర్మనీని మధ్యమున అడ్డుకు తొలగించి, చెట్టికిని స్వేచ్ఛగ కర్తకసంబంధము అందుట్లు చేయవలెను. ఆమాత్రమైన చేయవలసియెడల నవ్వపరిహారముల సమస్యను గూర్చి చర్చి లన్నియు స్పష్టమై లాభము లేకుండు పోవును. ఇది తీగమైనదే. కాని ఇంతే కాదు.

జర్మనీ ప్రభుత్వము నవ్వపరిహారములను చెల్లించవలసియెడల రూపును అక్రమించిన వారు అచట ఏ మాత్రము పుట్టిని చేయగలరో విచారించెదను. ఇయ్యది ప్రాంతి అధికారుల ఉద్దేశము. దీనికర్త మేమో చూడుడు, రూపును అక్రమించినది జర్మనీ ప్రభుత్వమునకు కత్తిడి కలుగజేయుటకే కాదు, కర్మలన్ని సంధిపరులలో లేనివిధమున జర్మనీ తేజమును ప్రభుత్వముగ కొల్లగొట్టుట గావించుచున్నది. దీనిని సంధిపరులందరి నవ్వపరిహారముల క్రింద చేయవలసిలేదు. ఇందుకుల న ప్రామ్య సంధి పరులలో ఉన్నదానినె తేజయొక్క విధానమున కర్మలముచుచు ఇప్పుడు జేరబలు దెబ్బులుకును రూపులక్రమములను పూర్తియగుచున్న ప్రతిపత్తి నవ్వపరిహారముల విచారణ

దారిద్ర్యసమస్య

II

కుమారరాజు కోరిగి వే కట కృష్ణారావుగారిచే కడలూగు చెట్లపాలయందు వ్రాయబడినది

కృష్ణాది పాన నీళ్లన ఆవాసము భాగస్వామి లెల్ల రును సమయముగా పంపింకొనుచు, ఏటకు రెండు వర్షకాల్పిష్టాన్ని జూతుకొనుచు, ఇంటిలో భార్యల కరీరములు బంగారు లోత వులతో నిండించుకొని తమ ప్రయోజనకర్తయినకు సంకల్పించుచు, తమ భాగస్వామిలకు గర్వించుచు కోరికల పర్యా యములకాద వచ్చి యంత్రకాల ద్వంద్వవిపోవరి యంత్రకాలాధిపా నుల స్థితిగతులు మూడు భువ్యులు అరుకాయలకు సంతోషం చేయి! ఏటకునా కామములు ప్రాణ మువేరబట్టుకొని తమ మైనమ విశాంతిలేక కను స్త్రీ పుగల భేదములే యంత్రకాలా ధిపారుల లాభములకు కారణం వై పొట్టుకొంటే కష్టించి పనిచేయు కార్యములకు జానుగడ్డలను జేమే! 1877 న వర్షము మొదలు 1900 సంవత్సరములకు అనగా 25 సంవత్సరముల కాలములో ఒకటి ఏటదిలకుల జనమును తనపొట్టునలెటు కొనిన మౌనవేదము నిర్మూలించుటకు పాటల ముహూ కే మార్గములైన విచారింకొని పరిక్షింపుడు. కేరళ వేదికవిశేష లన్నియు నిర్మూలన మగుటకు కారణమైన విశేషము పాలన మన జిక్కుకొనియున్న ను మన దారిద్ర్యమునకు కారణము లనే కనులు లేకపోలేదు. ప్రపంచమున నెక్కడ జూచినను, నెక నిని బలకరించినను ఈ లోటలుకాని, ఈపేటలుకాని, ఈకోటలుకాని ఇన్నియు విశ్వవీరమహర్షి తమలని యనుచున్నారు. తన; కేరళసాదకు ల నే నే ను మాడుగుడ్డలకై గుండు చుండ తాను మద్రాసువేర మృష్టాన్నమును కట్టుపీతాంబర మును నిర్మూలించుకొనుట అది స్వప్రయోజనకర్త మని గర్వించుటల కర్మ మేమున్నది? తనలోడిమానపుట తలకొలదిగ పురపాపిష్టములై నివాసాయోగ్యములగు నుడిసెల కైన నోచుకొన నున్నాడని తెలిసియు తాను సాధారణస్థానప్రాంతోపనన వంశకాంతి కలదికర్తవై కేరళనించి యున్నాడనిన నేదై కను సంతోషించునో? ఏభాగ్యము తాను మాయకొని మురియుచున్నాడో, ఏ కైభములను జూచి తాను గర్వించుచు న్నాడో, ఏ అపదలు సర్వమును తన తాతములైకర్తవలెను తనకుని కూడలేటివారని భావించుచున్నాడో, యా యభాగ్య భాగ్యైభవములకు కారణంలైన కరీరకర్తయినకు బాల్పడిన పాతేరి కార్యమును కూలివాడు తనదనుకొనిన యా యాప్రియము తనకంటే నెక్కడుభాగమున కర్పించి తెలియకాలని భాగ్యవంతులైన భూభూయంతులు, యంత్ర కాలాధిపారులు జమీందారులు తుద కట్టికలి పాపకాశననవారో దురూహ్యము. మన కేరళ మన జనసంఖ్యయం తెలుసదభాగము జనమునకు కాలదేక్కనేసి చూచినచో సంతకర్తము మొత్తముమీద దినమునకు రూపాయ 4 పయినముకాద తేని చెప్పవచ్చును. భూస్వామి తన పాతేరకునకు కీరమిచ్చుచున్నాడనగ నెవరు నున్నది మానికల వడ్డుమాత్ర మిచ్చుచున్నాడు. కేరళవిశేషము పూర్తిగ నశించుటచే ఇంటి యాదవాండ్లకు మరయొకటి లేదు. కూలి లేదు. గంపకర్తయలలో కోరికలు వేరలు సమయము మూడు మాసములు మాటించింకెను, లోమిద్ది మాసము లింటిదగ్గర నే యాదీవలసి వచ్చును. కేరళాదని గంపకర్త సంతాపము, ముప్పది మానికల భాగ్యముతోడ యంత్రకాలాధిపా తెలి చక్కగా బ్రదికడకో యూహించుచు. ముప్పది మానికల కల్లా విజయము జూరెముల జూనికి మార్చిన అమితముగా భగవంతుని పూజించుచు యిప్పుడే 6 మాసములకన్న నెక్కుమందెను. ఇంటియం దైదుగురు కృష్ణులందరినీ వచ్చిచో నెట్లు బ్రతుకలయినో యాదీవల వలసియున్నది. ఇట్లే కార్యములనువర్తించు పాటకపు భవభూమయము ప్రాప్తిచున్నది. కార్యముగా మనము చూచినచో యాదముధరావేదవై నెకరికొని మాట్లాడుదు. దీనికి నేను యజమానడ ననుకొనుటగాని యిది స్వాధీన మనుకొనుటగాని కుద నెట్టికేము. ప్రతియొకవర్షక్షయము జీవనోపాధికి అత్యవసరమైన పదార్థములను భూవేదవ్యాస నేరించుకొనుట భగ్యమై యున్నది భగవంతునియొక్క మైన భూమి నిర్మూలనకు సమస్తములను సమయముగా పంపింకొని ఆచారవదార్థములను, రస్తావిద్యామునుకు కావలసి ప్రతి మొదలయినమావర్తక వస్తువులను పండించుకొని జీవయాతల గడక వలయును. చక్కతినే నిండుమి త్రైమే వసుంధర నిర్మలపరిచినదిగాని యొక రే పున కొట్టకొలది తనకు మలకుల మాడుకొండ కొండ

తారామనివారములు స్వప్నించుకొని పియలతో బడినాడమని గాని కృతేజుల కనగములేని మంటలను పండించి అంగా పాగాన గంజాయి తేయాకు క ఫీదీ త్రనములు మొదలయినవి పల ది చిన్నికేరళులకు బంకించి బంగారు నెడి నాణెముల నుడ తెట్టుకొనుచుగని ఈ నేల స్వప్నించబడి యుండలేదు నేన యుల మొదలయినవిగాని ఇకనికర్తవై భాగస్వామి గాని యొక కృత్రిమావతి మరయొకడు తీసికొనుటకు నాత్మక లేకు. ఉండరాదను ఉండదు. (వశేషము)

చెన్న పురి బజారుధరలు

నవంబరు 13-వ తేదీ మంగళవారము

(1) ధాన్యములు			
వనరులు	కా 1-కి	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0
బియ్యము	బస్తాలు	మొదలు	కరణ
మనుమ లేకాబిది	,,	45 గంజి	రు 18-0-0 12-4-0
నెల్లూరి	,,	డిటా	,, 15-4-0 15-8-0
డిల్లీ	,,	డిటా	,, 15-8-0 18-0-0
రాసులు	రా. 164	బస్తా 1-కి	,, 8-8-0
నవ్వులు	,,	,,	28-0-0 24-0-0
(2) వర్షు ధాన్యములు			
కందులు	బస్తా 1-కి 205	రు,	12-0-0 రు 18-4-0
నెల్లూ	,,	డిటా	,, 10-4-0 10-8-0
నెల్లూ	,,	డిటా	,, 12-4-0 12-12-0
మినుములు	,,	డిటా	,, 18-0-0 18-12-0
ఉలకలు	,,	డిటా 164	,, 7-4-0 7-8-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులూనె	కా 1-కి	రు 174-0-0	176-0-0
నెయ్యి	కా 1-కి	,,	14-0-0 24-0-0
కొండాపురం కేరునెయ్యి	కా 1-కి	,,	68-0-0 65-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	58-0-0	60-0-0
కేరళనెయ్యి	కా 1-కి	రు 148	మినుములు 140
అనుదము నూనె	కా 1-కి	రు	140-0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయకనుపు	కా 1-కి	రు 280-0-0	285-0-0
కూరపకుపు	,,	రు 215-0-0	220-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	కా 1-కి	రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాకకట్టు	నీటియందు	మనుగు 1-కి	రు 40, 45
కాగితానీ పాకకట్టు	,,	రు	60, 65
తెల్లము	కా 1-కి	రు 40-0-0	50 0-0
దింకపండు	కా 1-కి	రు 85-0-0	46-0-0
(5) ఇనుము			
పట్టుల రఖం	కా 1-కి	రు 34-0-0	35-0-0
చదరం	,,	రు 85-0-0	88-0-0
కప్పుడు	,,	రు 89-0-0	50-0-0
(6) లోహములు			
నెడి 100 కులంకు	రు	78-0-0	80-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు	24-8-0	25-0-0
కవరము 1-కి	రు	15-14-9	
ఇత్తడి కా 1-కి	రు	290-0-0	295-0-0
రాగి డిటా	రు	240-0-0	245-0-0
అస్సాం చెక్కర బ 1-కి	రు	46-4-0	46-8-0
(7) రంగులు అలివరైను			
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు	185-0-0
కొట్టికృష్ణము	డిటా	రు	డిటా

పగుళ్లుకు తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. లో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్తే 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాట్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీతగాలి వలన పగిలి నీరుకాయలయందు, జీలపుట్టుటయందు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లుమీది జీలపోయి మంచివర్షము రాగలదు. పగుళ్లునొప్పియు నయచుగను. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగము.
అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు - బొంబాయి.

బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే

కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొకటేలు చేయబడింది)

నో టీ సు

ఈ దినం తెలుపబడిన ప్రాతిపదికలయే, ఉపయోగములేటియు సామానులు ఖారీదా, జనరల్ ప్రోవ్యుడెన్సు కంపెనీ ఏలను ఆవరణమునందు 1928 సం॥ రం నవంబరు 28 క తేదీనండి ప్రతిదినము ఉదయము 8 గం 80 నిమిషములకు బహిరంగము చేసి విక్రయించుదును.

60 టన్నుల ఇత్తడి బోంబులు, 40 టన్నుల పోతపోయ్ కిక్కుతునకలు, 700 టన్నుల అతికించబడిన ఇనుపకునకలు, 40 టన్నుల సి. వి. గాను రిటార్డులు, 200 టన్నుల ట్రైకుకునకలు, 250 టన్నుల స్పింగు ఉక్కుకునకలు, 5 టన్నుల ఆకురాతి కునకలు, 5 నెండు హండు ట్రైమాలు, ఒకలాటు కలిసిరిట్ బుడ్లు, ఉపయోగించుటకు తగిన క్రిస్ నూనె డబ్బాలు, కలింగు, తాళపీసాలు, ఖాళీ గాలనుల కునక డబ్బాలు, ఇతర కునకలు ఏలముచేసి విక్రయించబడును.

ఈ దినం తెలుపబడిన వరకుల నుండి వేలము జరుగును.

(1) వేలములో కొన్ని సామానులను ఏలము ముగించినది తేనుండి 2 మాసములలోగా తీసికొని పోవలెను. తేనివో సంచకారము క్రింద కట్టిన పాన్సు తిరిగి యివ్వబడును.

(2) సామానులన్నియు టన్ను 1-కి 0-8-0 లు చొప్పున కంపెనీవారిచే బండ్లలో భర్తీచేయబడును.

(3) కొనిపెట్టునట్టి సామాను ధరలలో 100 కి 25 కంతున తక్షణమే రైల్వే వేలముకాదులకద్ద సంచకారము క్రింద కల్పించి రేకిదును అమ్మకమైననాడే పుచ్చుకొనవలెను.

(4) వి. ఎస్. రైల్వే ఏజెంటుగారి ఉత్తరపు ననుసరించి అన్ని వికయములు ఖాజానరచబడును.

వివరములు తెలియగోచువాని ఖారీదాలోనన్నరైల్వేటి క్లెక్కులకు అప్లై స్టాంపు గానికొని, లేక ఖరీదా పూనానున్న రైల్వేవేలముదాట్లు, డిలివరీయా (బెన్సువారికొని వ్రాసిన బడెయకలరు.

ఏజెంటుగారి ఉత్తరపు ననుసరించి,

జె. ఏ. సింప్సన్, క్వట్రోలర్ ఆఫ్ ప్రోవ్యు

By the order of the agent,

J. A. Simpson

Controller of Stores.

హిందీ ఆంధ్రగోమంటువు

అనేక గ్రంథరాజముల నుండియు, కర్తవ్యముండియు తీసి వ్రాసిన 20000 వేల కృత్యము లిందు గలను. హిందీ కేర్తు కొను ప్రతిఆంధ్రుడును కొనవలసిన పుస్తకమిదియే. కక్కని గ్లోజు కాగితములును, బైండును. వెల 2 రూపాయలు మాత్రమే.

తెలుగులికిలో ఉచ్చారణసహితము గల "రాష్ట్రభాషా బోధిని" వెల 6 అ. కాకినాడ కార్యము కొలదిదినములలో జరుగనున్నది. ప్రతివాడును కొనవలసి వీలుగానుండునట్లు ధర చానుగా క్లింగి 8 అణాలకు మాత్రమే యిచ్చుచున్నాము. ఇంటికద్ద సుండియే హిందీ కేర్తుకొనుటకు వీలగు పుస్తకము "హిందీ స్వబోధిని" వెల 0-12-0.

ప్రతిదినమునందు అనగా నెలకు రెండు. వర్షాయములు వెలవడు "హిందీకవరక" పుటిష్టములనైతేని చక్కని చాగ్రసములు, కథలు వ్రాయబడుచున్నవి. హిందీ భాషాభివృద్ధికై చాల సహాయకము.

హిందీ ప్రచార కార్యాలయము,

తిరుచిక్కోడి, చంద్రాపురము.

"బై రాగి చిట్కీలు"

ఇందు గొప్పమహత్తులకైన సులూప్తమైన అనేక కవనములనుకొనియు, కుద్ధీయము, అమృత వైశ్యవహక్తములు గలవు. ఈగ్రంథము లోకోపకారార్థమై ప్రచురించబడింది. ఇది ప్రతియి టను కిప్పుకపుండకగిన దని యొక సాధి చదివిన తెలియును. ఎల్లవకును బోధకమును. ముఖ్యతైలిని వ్రాయబడినది కప్పకవచువును. ఇందలి కవనములనుకొనియు చేసి ముఖ్యపురము విక్రయి పోస్తువుకొనుకాక 0-8-0. 1928 ఆంధ్రగ్రంథాలయము, విజయనగరం.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

ఆంధ్రపత్రిక ముద్రాక్షరశాల

ఇచ్చట అచ్చపనులు
నుందరముగ న్యాయమైన ధరలకు
చేసి యియ్యబడును
6, 7, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

వెంట్రుకలే అందము? రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kaminiya Oil,
& Otto Dillbahar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.
ఊడినచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడై పోవును.
అంతవరకు రానియవద్దు
నేడే
కమినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు
(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)
వెంట్రుకల కెట్టి రోగమున్నను, శిరో మాంద్యమున్నను, యిది దివ్యమృతము
వెంట్రుకలు చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు
మీ వెంట్రుకలు మరల యెక్కుటి మెత్తదనమును గల్గి కట్టుకర నుండి మెర
యుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని తరీక్షించి చూడుము
వెంట్రుకలు యెట్లుబద్ధియగునో కనిపెట్టుడు
కమినీయా తలనూనెను నిన్ను శర్యోక్తిప్రస్తుతిగ జేయును.
కల బుడ్డి 1-కి 2-కి రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు క్రత్యేకము.
అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. ఆర్యధ్యక్షమైన గుణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 1-కి రూ. 2-0-0 } కొన్ని చుక్కలు చేతిమూలయందు చల్లిన మిక్కిలి
చామ బుడ్డి 1-కి రూ. 0-12-0 } మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును
చామ బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 }

ఇది మరల అన్యవారములతో కలిపదనము, శర్యోక్తి ఆమ్లవారిదనము దా వొరుతును. లేకున్న,

సాలు యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికలు కంపెనీ,
158 జమ్నామశీడు, బొంబాయి.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధి, శ్రేష్ఠమయినది సవాసేనములు, మేహ-
బాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు
వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలును.
20 రూ॥ డబ్బీ 1-4-0 వి. పి. 0-8-0
కూష్మాండలేహ్యము.
అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాళ్లతీర, మలబద్ధము, కడు
పులా మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.
చాలును. 20 రూ॥ డబ్బీ రు 1-4-0 2 డ॥ వి. పి. 0-8-0
పి. శి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,
(1851-4) పెరిశేపి-కెల్లూరుజిల్లా.

చాకులు-తాళములు

మంగళికత్తులు.
ఆంధ్రసాదనలచే చేయబడినది. సేలయినది
తెలుగే ధరలకాట్టలాగున ప్రాయము.
బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలంగాణ్ అడ్డెను: "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

The Zandu Pharmace- utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుస్

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభా మాత్రలు

ఇది శిలాజిత్తు లోహభివృద్ధి, మోక్షక భిక్షము,
మొదలగువాటిని చేర్చి కాస్తోక్తముగా రయారు చేయ
బడినది. చూత్రముతో కలిసిపోవు శుక్రము, మాత్రమునం
దుండు తీపి (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెగ
రోగముల, నడుమ నొప్పి, వాతరోగము, జ్వరములు,
బలహీనత యితర శ్రీగుంబంధమైన అంటువ్యాధులు
మొదలగువి శిక్షకు కువరను.
ఒక రుబము ఔషధముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1/5/0
4 బుడ్లకు ఒక సారి అత్తరును పంపి ప్యాకింగు ఖర్చు
యివ్వము.

మా ఔషధముల క్యాటలాగ్ యిశాముగా కరపబడును
Sole Agents
H. Damodar & Co.,
43 China Bazaar Road,
Madras.